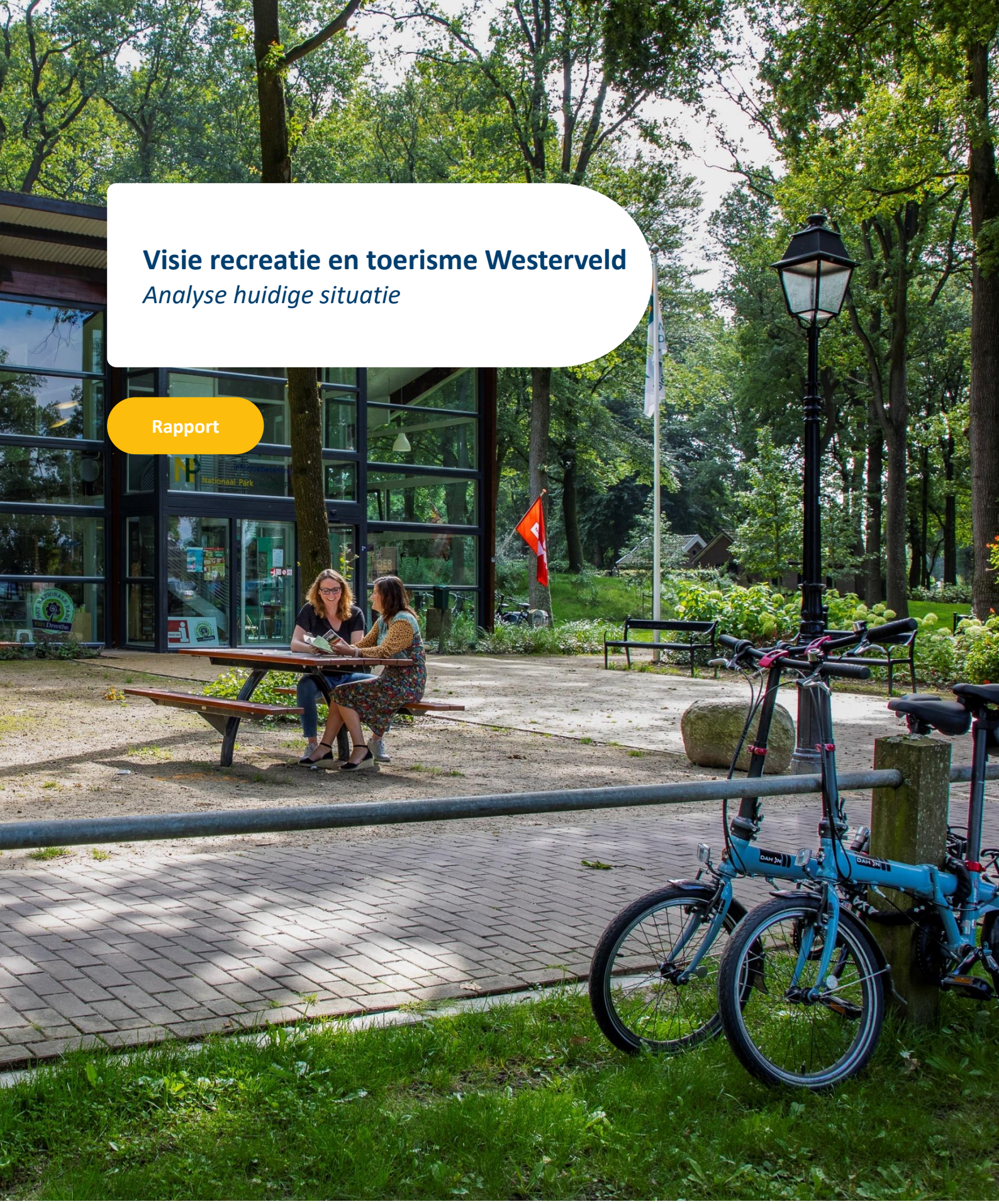
Visie recreatie en toerisme Westerveld

Analyse huidige situatie

Rapport

bureau buiten

economie & omgeving

Inhoudsopgave

1 Inleiding 2

1.1 Een nieuwe visie recreatie en toerisme voor Westerveld 2
1.2 Proces tot nu toe 2
1.3 Wat staat er in dit document? 2

2 De betekenis van recreatie en toerisme in Westerveld anno 2024 3

2.1 Recreatie en toerisme in Westerveld 3
2.2 Marketing en promotie 13
2.3 Economische en maatschappelijke betekenis 15
2.4 Waardering en gebruik vrijetijdsvoorzieningen 18
2.5 Bestaand beleid 22

3 Doelgroepen, trends en ontwikkelingen 27

3.1 Doelgroepen 27
3.2 Trends & ontwikkelingen 31

4 SWOT-analyse 35

Bijlage 1 Betrokken stakeholders 36

Bijlage 2 Overzicht geanalyseerde documenten 37

Bijlage 3 Leefstijlvinder 38

Bijlage 4 Glocalities 46

Aangeboden aan
Gemeente Westerveld
18 februari 2025

Projectnummer 2148 – 2024
Foto voorblad: Tourist Info Punt Diever (bron: Beeldbank Marketing Drenthe – Karin Broekhuijsen)

Auteurs
Daphne van der Veer
Rikst Thalen
Adriana Stam

1 Inleiding

Gemeente Westerveld werkt aan nieuw beleid voor recreatie en toerisme in de vorm van een visie. In deze notitie vindt u de inventarisatie en analyse van de huidige situatie omtrent recreatie en toerisme. Deze resultaten dienen als startpunt voor de nog op te stellen visie.

1.1 Een nieuwe visie recreatie en toerisme voor Westerveld

Gemeente Westerveld heeft veel te bieden aan recreanten en toeristen dankzij haar ligging in een bosrijke en landelijke omgeving. Denk bijvoorbeeld aan de Nationale Parken Drents-Friese Wold en Dwingelderveld, Natura 2000 gebieden het Holtingerveld & het Leggelderveld en UNESCO Werelderfgoed Koloniën van Weldadigheid. Omdat de toeristisch-recreatieve sector een substantiële bijdrage levert aan de werkgelegenheid, economische activiteit, het voorzieningenniveau en de levendigheid in de gemeente is het van belang hier richting aan te geven.

Het huidige toeristische beleid dateert echter uit 2009 en sinds die tijd hebben er verschillende ontwikkelingen plaatsgevonden die vragen om nieuw beleid. Om ook in de toekomst te zorgen voor een balans tussen economie, ecologie en de samenleving is er behoefte aan een nieuwe visie recreatie en toerisme.

1.2 Proces tot nu toe

In deze notitie leest u de resultaten van de onderzoeken die ter voorbereiding van de toekomstvisie zijn uitgevoerd. Om te komen tot deze notitie zijn de volgende stappen doorlopen:

- Een locatiebezoek om inzicht te krijgen in de huidige situatie rondom recreatie en toerisme in gemeente Westerveld.
- Een aantal gesprekken met belangrijke stakeholders[1] om inzicht te krijgen in wat er speelt rondom recreatie en toerisme in Westerveld, waar behoefte aan is met het oog op de toekomst en welke ambities er zijn.
- Een enquête onder inwoners van gemeente Westerveld om inzicht te krijgen in de waardering vanuit inwoners en waar behoefte aan is op het gebied van recreatie en toerisme.
- Bureau-onderzoek met een analyse van bestaande beleidsstukken en andere relevante documenten[2].

1.3 Wat staat er in dit document?

In dit document zijn de volgende hoofdstukken opgenomen:

- Hoofdstuk 2 gaat in op de betekenis van recreatie en toerisme in Westerveld en beschrijft daarmee de huidige situatie, als uitgangspunt voor de nieuwe visie. Er wordt ingegaan op kernwaarden, het dagrecreatief aanbod, verblijfsrecreatief aanbod, erfgoed en cultuur en evenementen. Daarnaast wordt gekeken naar gebiedspromotie, de economische en maatschappelijke betekenis van recreatie en toerisme en relevant bestaand beleid.
- Hoofdstuk 3 gaat in op doelgroepen die relevant zijn voor Westerveld en trends en ontwikkelingen.
- Hoofdstuk 4 presenteert de sterkte-zwakte analyse (SWOT).

[1] Zie bijlage 1 voor een overzicht van de betrokken stakeholders.
[2] Zie bijlage 2 voor een overzicht van de geanalyseerde documenten.

2 De betekenis van recreatie en toerisme in Westerveld anno 2024

In dit hoofdstuk leest u hoe de toeristisch-recreatieve sector er in gemeente Westerveld anno 2024 voor staat[3]. Er wordt achtereenvolgens ingegaan op de ligging van de gemeente, de kernwaarden, natuur, dagrecreatief aanbod, erfgoed en cultuur, evenementen, routestructuren en verblijfsrecreatief aanbod.

2.1 Recreatie en toerisme in Westerveld

2.1.1 Ligging

Gemeente Westerveld ligt in de provincie Drenthe (zie Figuur 1), in het noordoosten van Nederland, en telt ongeveer 20.000 inwoners. Westerveld maakt deel uit van de regio Zuidwest Drenthe en ligt in de zogenaamde 'gouden driehoek', een gebied dat zich kenmerkt door zijn rijke natuurlijke en culturele erfgoed. Westerveld wordt mede daardoor ook wel gezien als de sterkste gemeente van Zuidwest Drenthe. In de nabijheid van Westerveld bevinden zich drie Nationale Parken, waarvan er twee (deels) in gemeente Westerveld liggen: het Drents-Friese Wold en het Dwingelderveld. Daarnaast herbergt Westerveld een deel van het UNESCO Werelderfgoed 'de Koloniën van Weldadigheid' (zie verder paragraaf 2.1.5).

Figuur 1 Ligging van gemeente Westerveld in provincie Drenthe (bron: provincie Drenthe)

De gunstige ligging van de gemeente Westerveld wordt versterkt door de nabijheid van plaatsen als Meppel, Beilen, Hoogeveen en Steenwijk, die onder andere met de trein goed bereikbaar zijn. Voor autoverkeer profiteert de gemeente van belangrijke uitvalswegen zoals de A32, A28, N371, N353 en N855, die door of langs de gemeente lopen. Daarnaast is er een busnetwerk dat Westerveld verbindt met de omliggende steden.

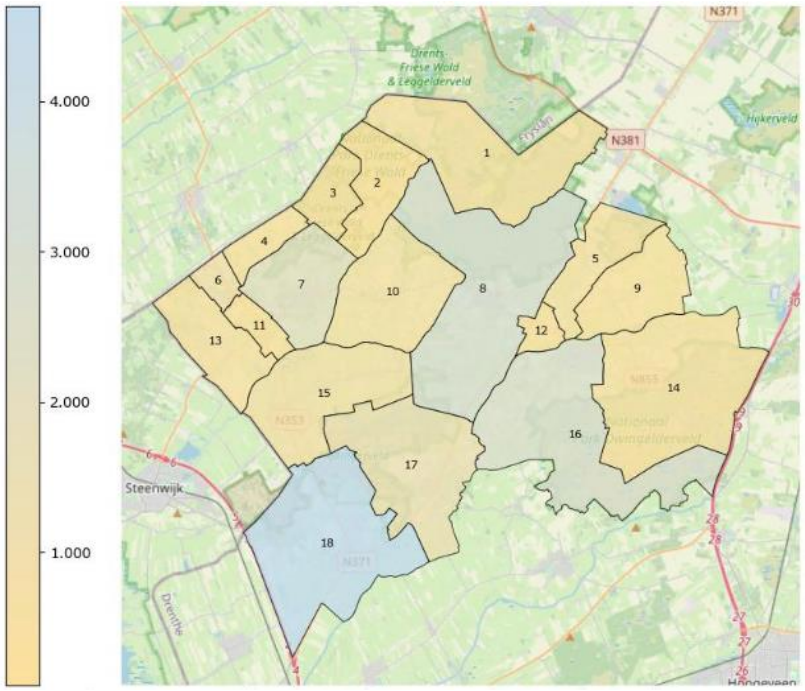
2.1.2 Kernwaarden

Gemeente Westerveld kenmerkt zich door natuur en landschap, authenticiteit, cultuurhistorie, energiek en ontmoeting[4]. Deze waarden komen tot uiting in de uitgestrekte natuurgebieden, waaronder het Holtingerveld en de twee nationale parken, bossen, heidevelden, esdorpen, authentieke brinken, het agrarisch landschap, musea en (Shakespeare)theater en karakteristieke bebouwing in de dorpskernen. De gemeente heeft een rijk verenigingsleven en gemeenschapszin, wat bijdraagt aan een sterke sociale cohesie. De aanwezigheid van onder andere het Shakespearetheater, met nationale aantrekkingskracht, benadrukt de culturele waarde van Westerveld. Het Westerveldse DNA sluit daarmee goed aan bij het DNA van provincie Drenthe, dat gericht is op onder andere cultuurhistorie, landschap en natuur.

[3] In de analyse worden op verschillende plekken een aantal bedrijfsnamen genoemd. Dit dient ter illustratie en is geen volledige en uitputtende opsomming.
[4] Kwaliteitsplan BrinQ Openbare ruimte

2.1.3 De verschillende kernen

Gemeente Westerveld kent 26 verschillende dorpen, waarvan vier grote kernen: Dwingeloo, Diever, Havelte en Vledder (zie Figuur 2). Hieronder worden de kernmerken van deze vier kernen kort beschreven.

Figuur 2 Kaart van gemeente Westerveld met inwonersaantallen weergegeven per dorp in 2024: 1) Zorgvlied, 2) Doldersum, 3) Boschoord, 4) Vledderveen, 5) Geeuwenbrug, 6) Wilhelminaoord, 7) Vledder, 8) Diever, 9) Eemster, 10) Wapse, 11) Frederiksoord, 12) Dieverbrug, 13) Nijensleek, 14) Lhee, 15) Wapserveen, 16) Dwingeloo, 17) Uffelte, 18) Havelte (bron: AlleCijfers.nl en CBS).

Dwingeloo – 'Beleef de Ruimte'
Dwingeloo kenmerkt zich door veel groen in het dorp, de aanwezigheid van Astron en de radiotelescoop, het Nationaal Park Dwingelderveld, een hoge kwaliteit van de openbare ruimte en het cultuurhistorisch waardevolle dorpscentrum met de kenmerkende Siepelkerk. De Brink, beschermd dorpsgezicht sinds 1967, functioneert als een belangrijke ontmoetingsplek met veel horecagelegenheden en een hotel, en er worden verschillende evenementen georganiseerd. Veel panden hebben de status van rijksmonument. De nabijgelegen streek Westeinde, verbonden door een landgoederengordel met verschillende havezaten zoals Westrup en Oldengaerde, voegt een unieke dynamiek toe. Door het grote aantal vakantieparken profiteren lokale bedrijven van het toerisme.

Diever – 'Kleurrijk Brinkdorp'
Diever, een authentiek en kleurrijk esdorp ten zuiden van Nationaal Park Drents-Friese Wold, vormt een natuurlijke entree tot dit gebied. De cultuurhistorie is zichtbaar in de brinken en historische gebouwen, zoals het Schultehuis en de Pancratiuskerk. De kleine brink in het centrum en de grote brink aan de rand fungeren als groene, recreatieve knooppunten en creëren met boombeplanting een verbinding met het buitengebied. Diever heeft een sterke gemeenschapszin, een actief verenigingsleven en is uitvalsbasis voor diverse (sport)evenementen. Op de Brink worden regelmatig activiteiten georganiseerd en is het een levendige ontmoetingsplek voor zowel bewoners als toeristen. Daarnaast vind je in Diever het Shakespearetheater en het overdekte Globetheater (wintervoorstellingen) die een grote aantrekkingskracht hebben op bezoekers uit heel Nederland. De voorstellingen in het theater vormen een jaarlijks hoogtepunt. En ook het Oermuseum trekt bezoekers.

Havelte – 'De parel van Drenthe'
Havelte is een voorzieningen- en forensendorp, gunstig gelegen tussen Meppel en Steenwijk nabij de A32. Havelte staat bekend om zijn rijke cultuurhistorie, die op verschillende plaatsen in het dorp zichtbaar is,

en wordt ook wel de ‘parel van Drenthe’ genoemd. Het dorp heeft vier beschermde dorpsgezichten, twee hunebedden in het Holtingerveld en het historische Eursinge met de herenboerderij ‘Overcinge’ in het zuiden. Het bedrijventerrein aan de Oeveraseweg en de nabijheid van natuurgebied Holtingerveld dragen bij aan de lokale economie. Daarnaast is de aanwezigheid van Defensie en de Marechaussee belangrijk en bepalend voor (de werkgelegenheid in) het dorp. Er werken circa 2600 mensen op de Johannes Postkazerne, en dat aantal wordt waarschijnlijk uitgebreid naar 2900 mensen. Veel van deze militairen verblijven in Havelte, wat een aanzienlijke impact heeft. Met ongeveer 3.719 inwoners in Havelte vormen de militairen een groot deel van de gemeenschap, mogelijk zelfs meer dan de helft van het totaal[5]. Bovendien vormt natuurgebied het Holtingerveld een belangrijke recreatieve trekpleister. Toegangspoort Holtingerveld bij Havelte is de toegang tot het natuurgebied, met de schaapskooi, horecagelegenheid en het Vlinderparadijs, waar tal van routes starten en het verhaal van ‘ijs en oorlog’ zichtbaar en beleefbaar gemaakt is. Om ervoor te zorgen dat Havelte in de toekomst ook blijft ‘schitteren’ als parel van Drenthe is in 2024 de Dorpsvisie Havelte opgesteld door Dorpsgemeenschap Havelte.

Vledder

Vledder is een charmant historisch Drents brinkdorp, ontstaan in 1404, dat rust, ruimte en nabijheid van natuurgebieden biedt aan inwoners en bezoekers. Het dorp heeft twee met eiken begroeide brinken en het 15e-eeuwse Johannes de Doperkerk op het Lesturgeonplein. Deze kerk is een belangrijke landmark in het dorp. Aan de noordwestkant staan nog enkele barakken van het voormalige werkkamp Vledder (hier is nu het Kijkdoosmuseum gevestigd), en de cultuurhistorische begraafplaats buiten het dorp bevat een baarhuisje en lijkwagenhuisje. Met zijn musea (Miramar Zeemuseum en Museum Valse Kunst) en nabijheid tot de Koloniën van Weldadigheid trekt Vledder zowel rustzoekers als cultuurliefhebbers.

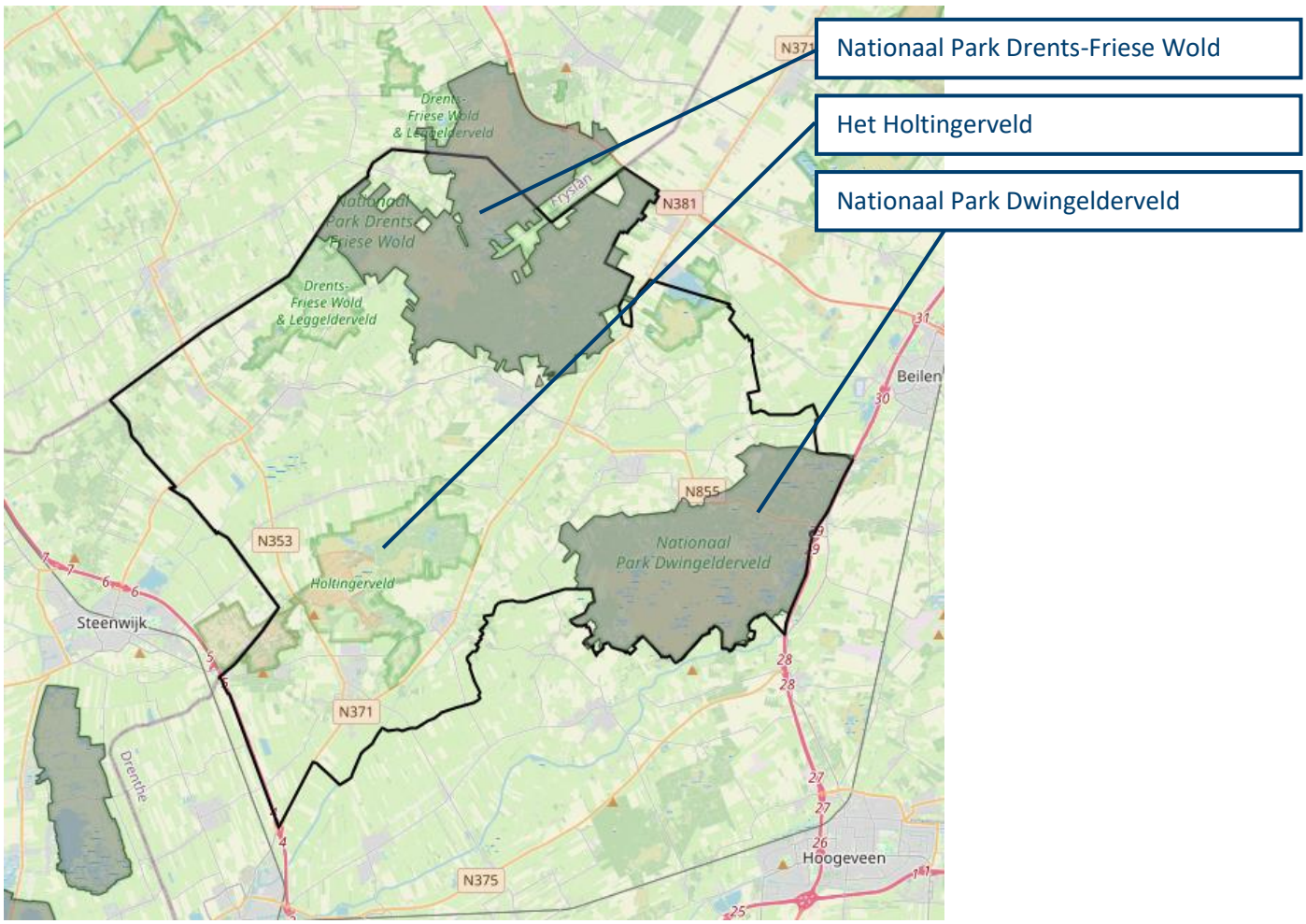

Figuur 3 Met de klok mee de vier grootste kernen: Dwingeloo, Diever, Vledder en Havelte (bron: Beeldbank Marketing Drenthe, Drenthe.nl en dorpsgemeenschaphavelte.nl)

[5] In 2024 (bron: allecijfers.nl)

2.1.4 Natuur

Een belangrijk onderdeel van het DNA van gemeente Westerveld bestaat uit natuur en landschap. Dit komt voornamelijk door de aanwezigheid van het Nationaal Park Drents-Friese Wold, het Nationaal Park Dwingelderveld, Maatschappij van Weldadigheid en het Holtingerveld (zie Figuur 4). In deze natuurgebieden wordt het landschap gekenmerkt door zandgronden, bosgebieden, heidegebieden en vennen. Deze gebieden maken deel uit van Natura 2000 en vormen samen een belangrijk onderdeel van de ecologische en recreatieve waarde van Westerveld. Ze trekken jaarlijks vele bezoekers die komen genieten van de unieke landschappen, rijke biodiversiteit van deze gebieden. Er is een goede recreatieve en sportieve infrastructuur aanwezig (bijv. wandelen, fietsen, mountainbiken, paardrijden). Gemeente Westerveld streeft naar het behouden van de balans tussen twee kernambities in diens natuurgebieden. Ten eerste 'gezond en groen', waarbij het behoud en de versterking van de natuurlijke rijkdom en biodiversiteit voorop staan. Ten tweede 'bedrijvig en gastvrij', waarbij de natuur toegankelijk en beleefbaar wordt gemaakt voor bezoekers[6]. Het is daarom belangrijk om in overleg met bos- en natuurbeherende organisaties, blijvend in te zetten op het zoveel mogelijk toegankelijk houden van de natuurgebieden, om deze te kunnen blijven beleven en te benutten. Het ambtelijk overleg Drents-Friese Grensstreken en/of het Nationale Parken overleg vanuit de provincie bieden hier mogelijkheden toe. Op deze manier wordt gewerkt aan een gezonde balans tussen natuur en natuurbeleving voor recreanten. Belangrijk voor deze balans is voldoende informatievoorziening over de gebieden, de geschiedenis en het unieke landschap zodat inwoners en bezoekers deze gebieden meer gaan waarderen en erkennen.

Figuur 4 Natuurgebieden en Nationale Parken in gemeente Westerveld (bron: Bureau BUITEN)

[6] Omgevingsvisie gemeente Westerveld – Gebiedskompas Natuurgebieden

Het Drents-Friese Wold
Het Nationaal Park Drents-Friese Wold strekt zich uit over ruim 6000 hectare op de grens van Zuidwest Drenthe en Zuidoost Friesland. Dit park is het op één na grootste aaneengesloten bosgebied van Nederland. Een uniek kenmerk is het Aekingerzand, ook wel de Kale Duinen genoemd, een actief stuifzandgebied waar wind en weer vrij spel hebben.
Bezoekers kunnen het park verkennen via diverse wandel-, fiets- en ruiterpaden. Er zijn drie hoofdtoegangen tot het park—Buitencentrum Drents-Friese Wold in Appelscha, Natuurpoort Hoogersmilde bij camping de Reeënwissel en het Toeristisch Informatiepunt (TIP) in Diever—waarvan de laatste in gemeente Westerveld ligt. Deze poort beschikt over parkeergelegenheid, toeristische informatie, een horecavoorziening, en voor bezoekers die met het openbaar vervoer komen, zijn er deelfietsen beschikbaar. Het park biedt diverse excursies aan, waaronder vroege vogel excursies, reeën excursies en roofvogelfietstochten. Kinderen kunnen genieten van speciale activiteiten zoals een kabouterpad, een dierenvriendjespad en een speelbos. Het Drents-Friese Wold is goed toegankelijk voor mensen met een beperking, door familiepaden bij landgoed Vledderhof en Buitencentrum Appelscha.

Het Dwingelderveld
Het Nationaal Park Dwingelderveld staat bekend als het grootste aaneengesloten natte heidegebied van West-Europa. Het gebied telt meer dan zestig vennen en veenmoerassen, wat zorgt voor een grote variëteit aan flora en fauna. Twee schaapskuddes met herders houden de heide in conditie. Een bijzonder element in het park is de Dwingeloo Radiotelescoop, een rijksmonument dat sinds 1956 het heelal afspeurt. Daarnaast is het wetenschappelijke instituut ASTRON hier gevestigd, gericht op radioastronomie. De Stichting Camras geeft er rondleidingen op afspraak.

Het park heeft drie toegangspoorten—Bezoekerscentrum Dwingelderveld in Ruinen, Natuurpoort Spier en Natuurpoort Dwingeloo: Huis van Drenthe—waarvan de laatste twee in gemeente Westerveld liggen. Hier vind je ruime parkeergelegenheid en horecavoorzieningen. Verder zijn er deelfietsen te huur bij de toegangspoort Huis van Drenthe. Het park is te verkennen dankzij een uitgebreid netwerk van fiets- en wandelpaden. Hondenbezitters kunnen gebruik maken van twee grote losloopgebieden. Voor gezinnen met kinderen is er de OERRR natuurontdektocht, terwijl natuurliefhebbers kunnen deelnemen aan verschillende begeleide excursies door het park. Het Dwingelderveld is vanaf parkeerplaats Achter ’t Zaand ook toegankelijk voor bezoekers die minder goed ter been zijn of met een wandelwagen of buggy het gebied willen verkennen. Belangrijke trekpleisters zijn de schaapskooi van Ruinen en de schaapskooi van Lhee. Deze schaapskuddes krijgen verschillende subsidies, waaronder vanuit de Provincie. Helaas staan deze subsidies nog wel eens onder druk.

Figuur 5 Het Dwingelderveld (bron: eigen foto)

Het Holtingerveld
Het Holtingerveld, een natuurgebied tussen de dorpen Havelte, Uffelte, Wittelte en Wapserveen, vormt samen met de nationale parken het natuur- en cultuurlandschap van de Drents-Friese grensstreek. Het meest opvallende element is de Havelterberg, een negentien meter hoge stuwwal ontstaan tijdens de voorlaatste ijstijd. Het gebied biedt een mix van droge en natte heide met unieke plantensoorten en is rijk aan cultuurhistorische elementen, waaronder hunebedden.

De hoofdtoegang tot het gebied is de Toegangspoort Holtingerveld bij Havelte. Hier zijn verschillende voorzieningen, zoals parkeergelegenheid, een Informatiecentrum, Brasserie OER, een kinderspeelplaats en een keientuin. Hier is ook het vlinderparadijs Papiliorama te vinden. In de hub in Havelte zijn deelfietsen te huren om het gebied te verkennen. Daarnaast is de populaire, grote schaapskooi van de Holtinger schaapskudde hier te vinden. Deze schaapskudde speelt een belangrijke rol in de begrazing van het natuurgebied.

Het gebied biedt een uitgebreid netwerk van fietspaden en voor ruiters en menners is er een route over zandpaden (vanaf de poort naar Westerzand in Uffelte), met parkeergelegenheid voor trailers en een afspoelplek. Kinderen kunnen genieten van speciale activiteiten, zoals het volgen van het spoor van Moeno de Mammoet, een interactieve beleefroute van 2,7 kilometer. Daarnaast zijn er vanaf de toegangspoort diverse thematische routes beschikbaar, waaronder de (luisterroute QR) flardenroute, de Hunebedroute (2,2 km), de IJsroute (5 km) en de Oorlogsroute (8,3 km). De TIP organiseert natuurrijke ijs-en oorlog wandelingen met een gids door het gebied.

Defensie
Grenzend aan het Holtingerveld ligt het militaire oefenterrein Havelte-West. Dit terrein, gelegen rond de Johannes Post Kazerne, dient als primaire lokale oefenlocatie voor de daar gelegerde eenheden. Naast de militaire functie heeft dit gebied ook ecologische waarde, met diverse landschapselementen zoals pingoruïnes, dobben en kleine oppervlakten stuifzand en veen. Het beheer is gericht op het optimaliseren van militaire oefeningen, waarbij tegelijkertijd zoveel mogelijk natuurwaarden in stand worden gehouden en ontwikkeld. Het oefenterrein Havelte-West is een van de locaties die Defensie onderzoekt voor de mogelijke aanleg van een nieuw oefendorp. Het huidige oefendorp Marnehuizen biedt onvoldoende capaciteit, waardoor een tweede locatie in Nederland noodzakelijk is.

Figuur 6 Wandelen in het Holtingerveld (bron: eigen foto)

2.1.5 Erfgoed en cultuur

In aanvulling op de natuurbeleving, zijn er in gemeente Westerveld een aantal unieke cultuurhistorische bezienswaardigheden die in deze paragraaf worden uitgelicht.

Koloniën van Weldadigheid
De Koloniën van Weldadigheid, sinds 2021 UNESCO Werelderfgoed, vormen een belangrijke toeristische trekpleister in gemeente Westerveld. Dit unieke cultuurlandschap, met Wilhelminaoord en Frederiksoord als rijksbeschermde dorpsgezichten, is ook van economisch belang omdat het gebied veel toeristen en bezoekers van buiten de gemeente trekt. De populariteit van de Koloniën blijkt uit de stijgende bezoekersaantallen. In Frederiksoord, Wilhelminaoord en Oost- en Westvierdeparten steeg het aantal bezoekers van 23.660 in 2019 naar 34.990 in 2021. Hoewel het totale aantal bezoekers in de Koloniën als geheel daalde van 161.550 in 2019 naar 118.183 in 2021 vanwege de coronapandemie, blijft de interesse aanzienlijk. Een naamsbekendheidsonderzoek uit 2021 toont dat gemiddeld 8% van de mensen in Nederland en Vlaanderen bekend is met de Koloniën van Weldadigheid. Daarnaast blijkt uit een bewonersonderzoek dat 73% van de bewoners trots is op dit erfgoed[7].

Bezoekers kunnen hun bezoek aan het gebied starten bij museum De Proefkolonie in Frederiksoord en kunnen vervolgens het gebied op verschillende manieren verkennen. Zo is er een Sterrenboswandeling van drie kilometer en een monumentenwandelroute van elf kilometer. Daarnaast biedt de Maatschappij van Weldadigheid rondleidingen en arrangementen aan voor groepen, en fungeert Museum de Proefkolonie als startpunt voor diverse fiets- en wandelroutes door het gebied. Ook zijn er diverse historische bezienswaardigheden te ontdekken, zoals het Koloniekerkje, Koloniehuisje en Kolonieschooltje, die de geschiedenis van de Koloniën van Weldadigheid weerspiegelen, en Hoeve Koning Willem III, een historische beleefboerderij met een tentoonstelling over de ontwikkeling van de landbouw in de Koloniën. Verder is er bij het dorpshuis in Willemsoord een buitententoonstelling over het verhaal van Kolonie IV te bezichtigen. In Doldersum is bij Hotel Grenzeloos een bezoekerscentrum ingericht, waar tien verhalen over het leven in de Koloniën te beleven zijn. Het is tevens een startpunt van fiets-, wandel en ruiterroutes.

De marketing van de Koloniën van Weldadigheid wordt gecoördineerd door een gezamenlijk marketingteam voor alle zeven koloniën. De gebalanceerde marketingstrategie richt zich op het vertellen van het unieke verhaal van de koloniën, met aandacht voor zowel toeristische kansen als lokale belangen. De marketing is voornamelijk gericht op cultuurliefhebbers, erfgoedtoeristen en mensen die geïnteresseerd zijn in sociale geschiedenis. Het doel is om de bekendheid van de Koloniën van Weldadigheid te vergroten en bezoekers aan te trekken die de waarde van dit bijzondere (UNESCO Wereld)erfgoed kunnen waarderen. Daarnaast zijn er vijf kernwaarden gedefinieerd die als leidraad dienen voor alle activiteiten, ontwikkelingen en communicatie binnen de Koloniën van Weldadigheid: pionieren, oorspronkelijk, verborgen, sociaal betrokken, rustgevend[1].

Hunebedden
Drenthe staat bekend om de vele hunebedden en gemeente Westerveld herbergt drie van deze prehistorische monumenten: D52 bij Diever, en D53 en D54 bij Havelte. De laatste twee, gelegen op de Havelterberg, behoren tot de best bewaarde en meest indrukwekkende in Nederland. D53 is het op twee na grootste hunebed van Nederland en is het enige hunebed dat schade heeft opgelopen door de oorlog. Deze hunebedden, gebouwd rond 3400 v.Chr., zijn belangrijke toeristische trekpleisters en bieden een uniek inzicht in de prehistorie van het gebied.

[7] Feiten en cijfers Koloniën van Weldadigheid Marketing Drenthe

Figuur 7 Hunebed D53 in het Holtingerveld (bron: Beeldbank Marketing Drenthe)

Historische buitenplaatsen en havezaten

Naast het UNESCO Werelderfgoed en de hunebedden kent Westerveld verschillende historische buitenplaatsen en havezaten die bijdragen aan het landschap, de rijke cultuurhistorie en de toeristische aantrekkingskracht van de gemeente. Voorbeelden zijn Landgoed Oldengaerde, Landgoed Rheebruggen, Landgoed Vledderhof en de Schulteswoning in Diever.

Landgoed Oldengaerde in Dwingeloo is een van de zeven overgebleven havezaten in Drenthe. In 2013 werd het landgoed overgedragen aan Het Drentse Landschap. De havezate herbergt nu onder meer twee vakantiewoningen. Hoewel de tuin niet vrij toegankelijk is, kunnen bezoekers deelnemen aan rondleidingen of de negen kilometer lange wandelroute rond het landgoed verkennen. Het gevarieerde landschap en de rijke historie van Landgoed Rheebruggen bij Uffelte maken het tot een populair wandel- en fietsgebied. Daarnaast is het mogelijk om te overnachten in de gerenoveerde hallenhuisboerderij Meijersplaats. Landgoed Vledderhof, dat sinds 1974 onder beheer staat van Het Drentse Landschap, biedt verschillende wandel- en fietsmogelijkheden, met onder andere een gemarkeerde wandelroute. Deze wandelroute is een familiepad van vier kilometer en is geschikt voor rolstoelers, rollators en kinderwagens. De route start vanaf de dagcamping aan de Solweg. Bezoekers kunnen ook overnachten in de Bed & Breakfast op het terrein. De Schulteswoning in Diever, gebouwd in 1604 en daarmee één van de oudste Drentse gebouwen, diende oorspronkelijk als woning voor de schout. Na verschillende functies te hebben vervuld, waaronder kerk en ontmoetingsgebouw, is het nu in gebruik als archeologisch Oermuseum Schultehuus. Het pand is in bezit van Het Drentse Landschap en biedt een interessant startpunt voor verkenning van de omgeving, waaronder het Drents-Friese Wold.

Kerken en beschermde dorpsgezichten

In gemeente Westerveld zijn 15 kerkgebouwen, waarvan 14 nog gebruikt worden voor erediensten en 11 een monumentenstatus hebben. In 2021 heeft de gemeente, in samenwerking met onder andere de 15 kerken, een kerkenvisie opgesteld. Deze visie beoogt een proactieve aanpak om de toekomst van kerkgebouwen in Westerveld veilig te stellen, met behoud van hun culturele en maatschappelijke waarde. Daarnaast kent Westerveld acht beschermde dorpsgezichten: Havelte, dorp Oud; Havelte, Uffelterkerkweg en omgeving (omgeving Clemenskerk); Havelte, Eursinge-De Wal; Havelte, van Helomaweg/Ruiterweg; Dwingeloo, Brink en omgeving; Dwingeloo, Westeinde; Frederiksoord/ Wilhelminaoord; Kraloo (gedeeld met de gemeente De Wolden).

2.1.6 Dagrecreatief aanbod

Voor de inwoners en bezoekers van Westerveld die op zoek zijn naar iets anders dan de natuurbeleving of erfgoed- en cultuurbeleving kent gemeente Westerveld ook ander aanbod. Zo vind je (in de buurt van) Dwingeloo twee escaperooms en de Open Science Hub De Melkweg in het voormalige Planetron. In De Melkweg kunnen bezoekers ontdekken, ervaren en experimenteren als astronoom: een uitje voor kinderen. Ook kunnen families met kinderen terecht in de natuurlijke speelomgevingen van de nationale parken, de indoor speelruimte bij RCN De Noordster in Dwingeloo en het Vlinderparadijs Papiliorama in Havelte. Daarnaast biedt het Beleefpark en Zwembad Dwingeloo een combinatie van waterplezier en speelmogelijkheden, terwijl Natuur- en Speelpark De Bijenhoff kinderen de kans geeft om te spelen en te leren over de natuur. Voor een verfrissende duik kunnen gezinnen terecht bij Bosbad Vledder, zwembad de Paasbergen of het Buitenzwembad De Kerkvlekken in Havelte en het Blauwe Meer. Deze zwemgelegenheden trekken ook recreanten uit omliggende gemeenten, zoals Meppel en Steenwijk.

Bezoekers kunnen tijdens hun dagje uit terecht bij een divers aanbod van horecagelegenheden in de gemeente. De restaurants, cafés en terrassen zijn voornamelijk geconcentreerd in de vier grotere dorpskernen en zijn goed vindbaar via, onder andere de website Drenthe.nl/zuidwest. Westerveld biedt een gevarieerd culinair landschap met verschillende unieke eetgelegenheden. Enkele voorbeelden hiervan zijn Restaurant Grenzeloos, Ludiek Havelte, Brasserie OER, het Dwingeler Bakhuisje en POSTEN nordic cuisine. Deze illustreren de diversiteit aan horeca-aanbiedingen in de regio, die samen de rijke culinaire cultuur van Westerveld weerspiegelen. Bezoekers hebben hierdoor volop kansen om lokale smaken en specialiteiten te ervaren in de verschillende etablissementen die de gemeente rijk is.

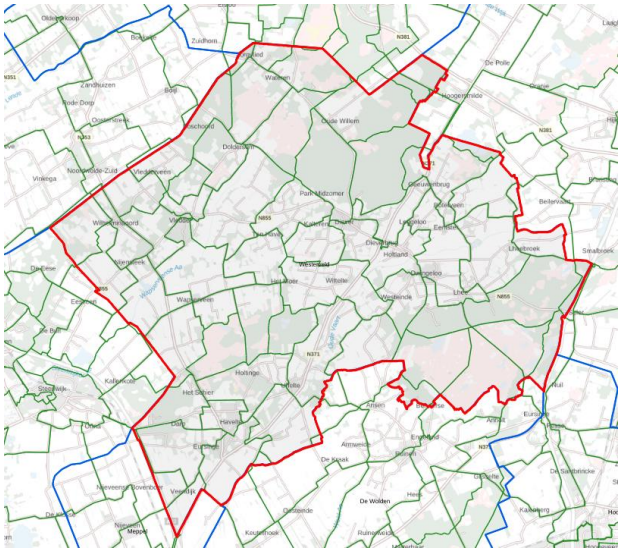
Bezoekers kunnen voor informatie over het aanbod in de gemeente terecht bij één van de vier Toerist Informatiepunten (TIP) in Diever, Dwingeloo, Frederiksoord (hier is ook een fietstransferium) of Havelte. Deze TIP’s worden gerund door vele vrijwilligers die zich inzetten om gasten wegwijs te maken in de gemeente.

2.1.7 Evenementen

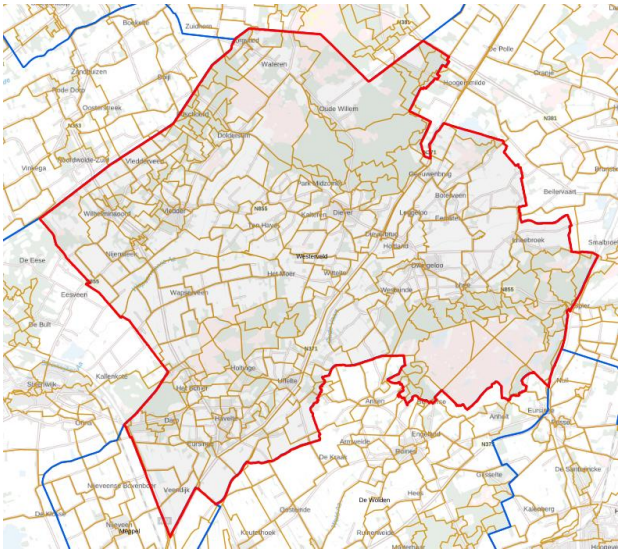
Als laatste worden er in de gemeente verschillende kleine en grootschalige evenementen georganiseerd, die zowel inwoners als bezoekers van buitenaf aantrekken. Naast de voorstellingen in het Shakespeartheater, zijn het Oogstfeest in Lee, Taribush Wintertijd Festival in Dwingelderveld, de Keramiekmarkt in Dwingeloo, RUNFORESTRUN op het Holtingerveld de Fiets4Daagse in Dwingeloo, de BloemenCorso, de Lentefair, Paard & Erfgoed, de Kolonistendag in Frederiksoord en de Wielerronde van Vledder populaire evenementen. Met 24 uitverkochte voorstellingen trekt het openlucht theater in Havelte veel liefhebbers. Dat geldt ook voor de Nachtelijke Belevenissen en theaterroutes van Roestvrij theater. Daarnaast zijn er wekelijkse biologische markten op de Brink in Diever en in markten in Frederiksoord en Vledder. Ook reed er tot en met 2024 de Kolonietram met inzet van vrijwilligers Weldadig Oord. Deze evenementen dragen bij aan het levendige culturele leven in de gemeente en versterken de aantrekkingskracht voor bezoekers. Echter, de meeste evenementen vinden vooral in de zomermaanden plaats, en soms ook op dezelfde dag. Daarnaast staan enkele evenementen onder druk vanwege de wet- en regelgeving en procedures.

2.1.8 Routestructuren

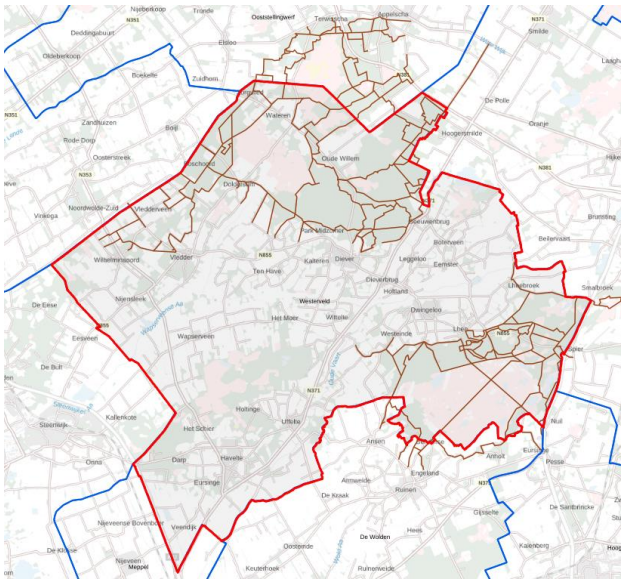
In gemeente Westerveld kun je goed fietsen en wandelen over de uitgebreide routenetwerken met bijbehorende knooppunten (zie Figuur 8 en Figuur 9). In aanvulling op deze routenetwerken voor wandelen en fietsen zijn er ook diverse ruiterroutes (zie Figuur 10) en mountainbike routes (zie Figuur 11) (al wordt er ook gezegd dat het aantal MTB-routes summier is ten opzichte van de kansen die Westerveld hiervoor biedt). Een aantal van de ruiterroutes zijn de afgelopen tijd aangepast of opgeheven; een actueel overzicht is te vinden op de website van Stichting Paardenroutes Drenthe. Ook in en om het Holtingerveld wordt veel paardgereden. Hier zijn nog geen bewegwijzerde routes, en deze staan daarom niet weergegeven in Figuur 10. In dit gebied is een bewegwijzerde Dagroute in de maak. De vele paden en routes zorgen ervoor dat bezoekers optimaal kunnen genieten van de unieke landschappen en biodiversiteit. Westerveld kent geen zogeheten 'Toeristische Overstap Punten' maar wel een fietstransferium, gelegen in Frederiksoord. Hier zijn verschillende voorzieningen aanwezig, zoals (elektrische) fietsverhuur, fietspechhulp, horeca en sanitair. In aanvulling daarop kent Dieverbrug een Passantenhaven aan de Drentsche Hoofdvaart en zijn er ook aanlegplaatsen bij Havelte, Uffelte, Smilde en is er een doorvaart naar naar Appelscha/Friesland.

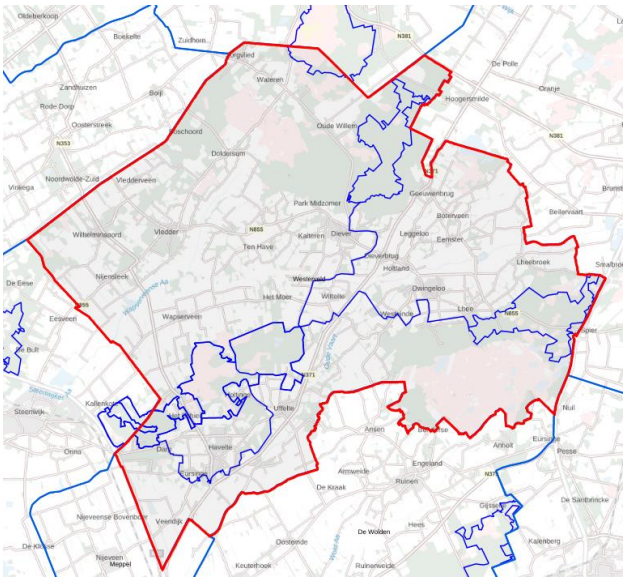
Figuur 8 Fietsnetwerk (groen) (bron: Routedatabank.nl)

Figuur 9 Wandelnetwerk (bruin) (bron: Routedatabank.nl)

Figuur 10 Ruiterroutes (donker bruin) (bron: Routedatabank.nl)

Figuur 11 MTB-routes (donker blauw) (bron: Routedatabank.nl)

Uit een onderzoek van de ANWB[8] blijkt dat recreatief fietsen in provincie Drenthe beoordeeld wordt met een 8,5, met als belangrijkste verbeterpunten de veiligheid en het comfort, het aantal en type weggebruikers en het aantal plekken om te pauzeren. In een enquête onder inwoners en toeristische ondernemers in gemeente Westerveld werd het fietsen in Westerveld slechts met een 6,5 beoordeeld. Een belangrijk verbeterpunt dat naar voren kwam, is de kwaliteit en het onderhoud van de fietspaden. Met de uitvoering van de Fietsnota 2024 wil gemeente Westerveld inzetten op een fietsvriendelijke gemeente (zie ook paragraaf 2.5.5.).

In gemeente Westerveld zijn verschillende themaroutes voor wandelen en fietsen, die de unieke natuur en cultuurhistorie van de omgeving tonen. Een aantal voorbeelden zijn het Nivon Drenthepad, een lange-afstandswandelroute van ruim 340 kilometer, de Museumroute, het Stellingenpad en het Weldadig Rondje. Voor fietsliefhebbers heeft de Stichting Boerentrots Westerveld twee boerenfietstochten ontwikkeld. Deze routes leiden fietsers langs (biologische) melkveehouderijen, boerderijwinkels, fruit- en groentetelers, imkers en de historische Havelter Molen. Verder kunnen bezoekers de Luistertocht door de Vrije Koloniën ervaren, een audiotour die de verhalen van de kolonisten tot leven brengt terwijl men door het historische landschap fietst. Daarnaast zijn er de ‘Dieuwertje Blok themaroutes’ van Gebiedspromotie Zuidwest-Drenthe: een zestal gethematiseerde fietsroutes door Zuidwest-Drenthe en de Koloniën van Weldadigheid (onderwijsroute).

2.1.9 Verblijfsrecreatief aanbod

Gemeente Westerveld biedt een breed scala aan verblijfsaccommodaties, variërend van vakantieparken en campings, tot tiny houses, bed & breakfasts, boomhutten, cabiner en hotels. De gemeente telt 63 vakantieparken, dertien hotels, 23 groepsaccommodaties, zeven boerencampings en twee accommodaties met specifieke en luxere camperplaatsen[9]. Deze verschillende mogelijkheden om te overnachten maken Westerveld aantrekkelijk voor zowel korte als langere verblijven en voor mensen met uiteenlopende budgetten en wensen. Het verblijfsrecreatieve aanbod is echter vooral gericht op het zomerseizoen, waardoor het voor bedrijven lastig is om personeel vast te houden in het laagseizoen. Er ligt dan ook een opgave om meer jaarrond bezoek te stimuleren, en de kwaliteit van het recreatieve verblijfsaanbod te verbeteren. Om te werken aan de vitaliteitsopgave werkt gemeente Westerveld samen met andere Drentse gemeenten, Recreatieschap Drenthe, RECRON en provincie Drenthe aan het programma Vitale Vakantieparken (zie paragraaf 2.5.3). Daarnaast werkt gemeente Westerveld de komende tijd aan een omgevingsprogramma verblijfsrecreatie.

[8] Enquête fietsen in Drenthe
[9] Verblijfsrecreatie

2.2 Marketing en promotie

Belangrijke onderdelen van recreatie en toerisme zijn gebiedspromotie en bestemmingsmanagement. Dit draagt eraan bij dat het toeristisch-recreatieve aanbod bekend is onder inwoners en bezoekers en dat bezoekersstromen in de juiste banen worden geleid. Daarvoor is onderlinge samenwerking tussen ondernemers en stakeholders nodig. Dit verbetert de informatieverstrekking en het gastheerschap. De gemeente Westerveld sluit zich daarom op provinciaal niveau aan bij Marketing Drenthe en op regionaal niveau bij Gebiedspromotie Zuidwest Drenthe.

2.2.1 Marketing Drenthe

Marketing Drenthe zet zich in om Drenthe te positioneren als Oerprovincie. Een thema dat heel goed past bij de gemeente Westerveld en het Drentse DNA. Hoe daar de komende jaren aan gewerkt wordt is opgenomen in het meerjarenplan 2025-2028. De doelen uit het meerjarenplan zijn onderverdeeld in de volgende drie pijlers:

1. Een veerkrachtige en vitale economie, door bezoeken en daarmee bestedingen in het voor- en naseizoen te stimuleren, innovatie en vernieuwing te stimuleren en het vrijetijdsaanbod te ontwikkelen. Het gaat hierbij om het aantrekken van de juiste bezoeker op het juiste moment, op de juiste plek.
2. Een hoge kwaliteit voor leven voor ieder(e Drent), door te stimuleren dat iedereen zich kan opladen, door te stimuleren dat inwoners profiteren van de sector en te stimuleren dat iedereen mee kan doen.
3. Een (be)leefbare omgeving, door de spreiding van het bezoek te stimuleren en de sector en de gastreis te verduurzamen. Het gaat hierbij om het aantrekken van de juiste bezoekers, op het juiste moment, en op de juiste plek.

In aanvulling daarop stelt Marketing Drenthe jaarlijks een jaarplan op. In het jaarplan van 2024 is opgenomen dat het Drentse landschap centraal staat. Dit is een logische keuze aangezien er uit het bezoekersonderzoek blijkt dat 81% kiest voor Drenthe vanwege de Drentse natuur. De plannen van Marketing Drenthe sluiten aan bij Perspectief op bestemming Drenthe 2030 (zie paragraaf 2.5) en de Agenda Recreatie en Toerisme van de provincie Drenthe.

2.2.2 Gebiedspromotie Zuidwest Drenthe

Naast de marketing die plaatsvindt op provinciaal niveau, vinden er ook activiteiten plaats op een lager schaalniveau. Voor de regio Zuidwest Drenthe, waar Westerveld onder valt, wordt dat gedaan door stichting ‘Gebiedspromotie Zuidwest Drenthe’. Dit is een samenwerking tussen Stichting Toeristische Promotie Westerveld, Vereniging Gebiedspromotie De Wolden en Recreatieondernemersverband Meppel. De gebiedspromotie richt zich naast Westerveld, ook op gemeenten De Wolden, Meppel en Hoogeveen. Deze regiomarketing heeft een paraplufunctie boven de lokale stads/dorpspromotie organisaties, en werkt daarnaast nauw samen met Marketing Drenthe.

De vier gemeenten in Zuidwest Drenthe hebben de afgelopen jaren samengewerkt voor wat betreft de toeristische marketing. Dit is uitgevoerd op projectbasis vanuit een gezamenlijk LEADER project onder de penvoering van Marketing Drenthe. In deze vier jaar is geconstateerd dat samenwerking op dit vlak zodanig loont dat zowel gemeentes als de lokale toeristische ondernemers vereniging/stichting de wens hebben uitgesproken om de toeristische regiomarketing vanuit één organisatie te organiseren. Hieruit is de Stichting Gebiedspromotie Zuidwest Drenthe ontstaan.

De stichting ondersteunt ondernemers in de vrijetijdssector door samenwerking te stimuleren en de kansen die daaruit voortkomen gezamenlijk uit te werken en op te pakken. Daarnaast fungeert de stichting als gesprekspartner en adviseur en richten zij zich op productontwikkeling, netwerkvorming en online zichtbaarheid. Zij hebben daarvoor de volgende doelstellingen geformuleerd:

- Het optimaliseren van de kwantitatieve en kwalitatieve recreatiebeleving in de regio voor toeristen en inwoners.
- Het ontwikkelen van een sterke recreatieve en toeristische regio, wat bijdraagt aan een vitale regio.
- Het realiseren van een sterk netwerk van betrokken recreatie- en horecaondernemers.
- Betrokken ondernemers (leden) meer voordeel bieden, met als doel meer zichtbaarheid in de regio, meer verbinding met andere ondernemers en instanties én ontwikkelingstools bieden voor zijn/haar bedrijf/organisatie.
- Tevreden gemeentes en stakeholders door vanuit een regio-organisatie de slagkracht, efficiency, duurzaamheid en financieel voordeel te bieden.

De stichting wordt via verschillende stromen gefinancierd. Gemeenten Westerveld, De Wolden, Meppel en Hoogeveen leggen jaarlijks geld in, en daarnaast is er ook een afdracht van ondernemers die lid zijn via de Stichting Toeristische Promotie Westerveld en Vereniging Gebiedspromotie De Wolden.

Het samenspel tussen dorps/citymarketing, de regionale promotie Zuidwest Drenthe en Marketing Drenthe is van belang. Door slimme inzet en samenwerking zullen de organisaties elkaar versterken en wordt er efficiënt gewerkt aan een sterkere toeristisch-recreatieve sector.

Figuur 12 Schaapskooi Dwingelderveld (bron: Beeldbank Marketing Drenthe)

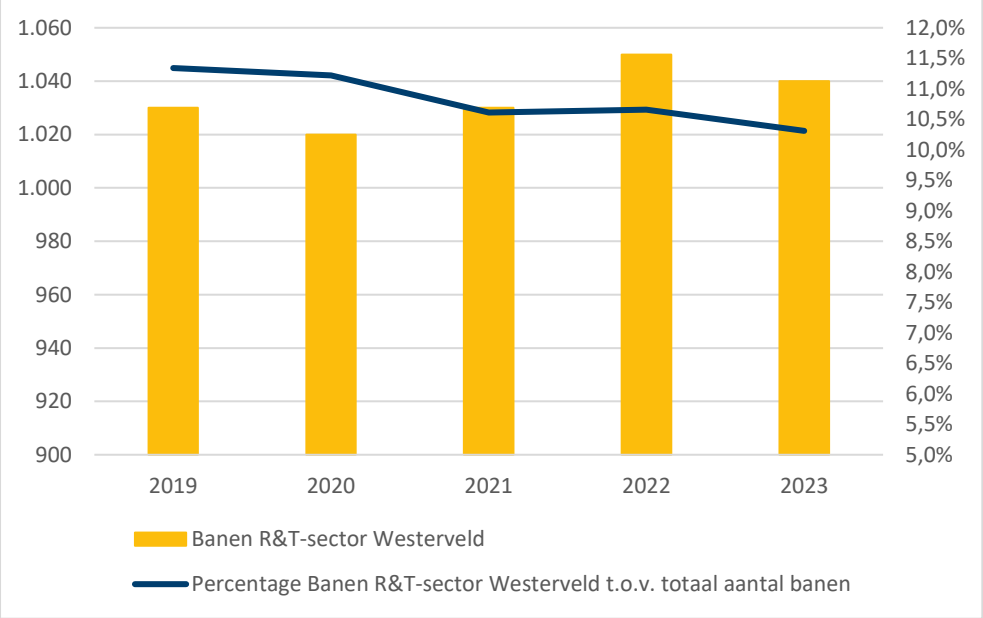
2.3 Economische en maatschappelijke betekenis

2.3.1 Economische betekenis

Vestigingen en banen
In 2023 telde gemeente Westerveld 290 toeristisch-recreatieve vestigingen, dat is een toename van 13,8% in vergelijking met 2019 (toen waren er 250 vestigingen). Het aantal toeristisch-recreatieve banen is in de (corona)periode 2019-2023 nauwelijks gegroeid. In 2023 telde de gemeente 1.040 toeristisch-recreatieve banen en in 2019 waren dat er 1.030. Gemiddeld gezien had een toeristisch-recreatief bedrijf in gemeente Westerveld in 2023 ca. 3,6 banen per vestiging, tegenover 4,1 in Drenthe en 3,6 in Nederland[10].

De sector is daarmee goed voor circa 10,3% van het totaal aantal banen in de gemeente. In vergelijking met provincie Drenthe (6,9%) en Nederland (6,6%) ligt in Westerveld (10,3%) het aandeel van de toeristisch-recreatieve sector in de totale werkgelegenheid een stuk hoger. Hetzelfde geldt in vergelijking met een aantal omliggende gemeenten. Zo is het aandeel van de toeristisch-recreatieve sector in gemeente Midden-Drenthe 5,7%, in gemeente De Wolden 6,5%, in gemeente Ooststellingwerf 6,1% en in gemeente Weststellingwerf 5,3%. In gemeente Steenwijkerland ligt dit aandeel iets hoger met 13%. Dit laat zien dat de toeristisch-recreatieve sector van groot belang is voor gemeente Westerveld.

En ondanks de geringe afname (0,25%) van het aandeel toeristisch-recreatieve banen de afgelopen jaren (zie Figuur 13), kent Westerveld relatief gezien nog steeds veel toeristisch-recreatieve banen in vergelijking met omliggende gemeenten. Zo telt gemeente Midden-Drenthe 880 banen en gemeente De Wolden 600. Een groeiend aantal ZZP'ers, vestiging van nieuwe kleine bedrijven (starters) en personeel wat maar een deel van het jaar in dienst is kunnen mogelijke verklaringen zijn voor deze geringe afname van de werkgelegenheid ondanks een groei in het aantal vestigingen.

Figuur 13 Ontwikkelingen in de toeristisch-recreatieve werkgelegenheid van gemeente Westerveld (de donkerblauwe lijn geeft het aandeel van de banen in de toeristisch-recreatieve sector in het totaal aantal banen weer, in procenten) (bron: LISA, 2023)

[10] Bron: LISA, 2023

Regiodeal Regio Zwolle en LEADER
Het belang van de toeristisch-recreatieve sector voor Westerveld wordt ook regionaal erkend. Gemeente Westerveld maakt namelijk onderdeel uit van Regiodeal Regio Zwolle. Eén van de pijlers waar de Regio Deal zich op richt is de vrijetijdseconomie. Het gaat daarbij om het spreiden en verleiden van toeristen, gastvrijheid en kwaliteitsverbetering van dag- en verblijfsrecreatie, het versterken toeristische aantrekkelijkheid van het tussenliggende gebied en aansluiting op Nationale parken en het vermarkten van het verhaal van de Koloniën van Weldadigheid. Vanuit de Regiodeal gelden betaalde gemeente Westerveld in 2024 bijvoorbeeld mee aan het project 'Diever, kleurrijk brinkdorp' en 'Havelte, parel van Drenthe'. Hetzelfde geldt voor de bijdrage aan Stichting Weldadig Oord – M&C Kolonie erfgoed van €20.000 en subsidie voor de regiowebsite van Gebiedspromotie Zuidwest Drenthe van €10.000.

Daarnaast zijn er onder het provinciale LEADER-programma de afgelopen jaren verschillende projecten in Westerveld goedgekeurd en gerealiseerd. Het LEADER-programma en de Provinciale LEADER-regeling bieden steun aan projecten die het Drentse platteland toekomstbestendig maken. Gemeente Westerveld draagt hier jaarlijks €20.000 aan bij.

Bezoekers en bestedingen - Drenthe
In 2023 werden er circa 27,7 miljoen dagtochten in Drenthe gemaakt. Dit is een stijging ten opzichte van 2021, toen er 22,7 miljoen dagtochten waren. De directe bestedingen aan dagtochten bedroegen in 2023 €518 miljoen, wat een aanzienlijke groei betekent in vergelijking met €333 miljoen in 2021. Dit resulteert in een marktaandeel van Drenthe binnen Nederland van 2,5%. Daarnaast vonden er in 2023 9,1 miljoen overnachtingen plaats, wat gelijk is aan het aantal overnachtingen in 2021.

De bestedingen aan overnachtingen stegen in 2023 naar €566 miljoen, wat een duidelijke toename is ten opzichte van €493 miljoen in 2021. Deze stijging kan deels worden toegeschreven aan inflatie.[11] De Nederlandse gast koos in 2023 weer vaker voor een vakantie in het buitenland, waardoor de binnenlandse markt iets stagneerde (-3%), terwijl het inkomende toerisme juist sterk is gegroeid. Het aantal overnachtingen vanuit Duitsland groeide in Drenthe zelfs met 50%. Cijfers uit 2022 laten zien dat de buitenlandse vakantiegangers de Drentse economie circa €352 miljoen (deze cijfers zijn voor 2023 niet beschikbaar). Daarnaast werd er in 2022 voor €10 miljoen aan toeristenbelasting geheven, dat is zo'n €19 per inwoner[12].

Bezoekers en bestedingen - Westerveld
In Westerveld werden er in 2023 zo'n 2 miljoen dagtochten gemaakt. Dit is een lichte daling in vergelijking met 2021, toen er 2,1 miljoen dagtochten waren. De directe bestedingen aan dagtochten bedroegen in 2023 €63,5 miljoen, wat een aanzienlijke groei betekent ten opzichte van €44,7 miljoen in 2021. Dit resulteert in een marktaandeel van Westerveld binnen Drenthe van 8,2%.

Daarnaast waren er in Westerveld 1,1 miljoen overnachtingen in 2023 (hetzelfde als in 2021). De bestedingen aan overnachtingen waren in 2023 €72,2 miljoen, wat een stijging is ten opzichte van €60 miljoen in 2021. Het marktaandeel van Westerveld in Drenthe lag daarmee in 2023 op 12,7 %.[13] De overnachtingen resulteerde in een totale omzet van toeristenbelasting van €1.474.000, na correcties en verminderingen. Daarnaast werd er in 2023 €980.000 aan forensenbelasting geïnd, wat vaak wordt geheven op langdurige verblijven zoals in stacaravans. Toeristen- en forensenbelasting is een bijdrage vanuit de gasten die Westerveld voor korte of langere tijd bezoeken om onder andere recreatieve infrastructuur en voorzieningen in stand te kunnen houden.

Een deel van de opbrengst toeristenbelasting wordt gebruik voor voorzieningen in de openbare ruimte, zoals het onderhoud van fietspaden, zandpaden et cetera. Daarnaast droeg de gemeente in 2024 bij aan Gebiedspromotie Zuidwest Drenthe met €90.000, en aan Stichting Toeristische Promotie Westerveld met

[11] Bron: Toerisme in Drenthe, Ecorys, 2024
[12] Bron: Kerncijfers en trends, overnachten in Drenthe, Marketing Drenthe, 2022
[13] Bron: Toerisme in Drenthe – Weterveld, Ecorys, 2024

€40.000. Ook investeerde zij €40.000 in de marketing van de Koloniën van Weldadigheid, €22.000 in het onderhoud van het wandelnetwerk en stelde zij €7.000 beschikbaar voor het Dashboard Impact Toerisme.

2.3.2 Maatschappelijke betekenis

Een rijk vrijetijdsaanbod speelt een belangrijke rol in het creëren van een aantrekkelijk vestigingsklimaat voor zowel bedrijven als bewoners. Dit aanbod zorgt voor levendigheid, dynamiek en vitaliteit binnen een gemeente, wat bijdraagt aan een aangename leefomgeving.

Drenthe trekt bezoekers voornamelijk vanwege haar natuur, het unieke landschap en de rustige omgeving. Ook de wandel- en fietsmogelijkheden, en de dorpen en (binnen)steden trekken veel bezoekers naar Drenthe. Gedurende hun verblijf besteden zij geld bij diverse voorzieningen, zoals winkels, horecagelegenheden en culturele instellingen. Dit draagt niet alleen bij aan de lokale economie, maar ook aan het voorzieningenniveau in Drenthe. Dit geldt ook voor Westerveld: zo herbergt de gemeente relatief veel vierkante meters restaurants en cafés in vergelijking met het inwonersaantal. Hetzelfde geldt voor het culturele aanbod en aanbod voor ontspanning en recreatie. En ook de levendigheid van de centrumgebieden wordt sterk beïnvloed door toerisme[14]. Deze positieve bijdrage komt zowel bezoekers als inwoners ten goede. De leefbaarheid in Drenthe wordt dan ook al jaren beoordeeld met een ruime voldoende[15]. Toch maakt één op de vijf Drenten zich zorgen over de toekomstige leefbaarheid van de dorpen en wijken[16]. Om deze leefbaarheid te waarborgen, blijft aandacht voor voldoende woningen, een divers voorzieningenniveau, de kwaliteit van de openbare ruimte en goede bereikbaarheid van groot belang. In Westerveld heersen er echter (politieke) zorgen over het afschalen van het aanbod aan openbaar vervoer (er verdwijnen bushaltes en buslijnen).

Naast de bijdrage aan de leefbaarheid en het voorzieningenniveau heeft recreatie en toerisme ook een meer maatschappelijke functie: het draagt bij aan sociale cohesie en ontspanning. Het stimuleert ontmoetingen en sociale contacten, en biedt mensen de gelegenheid om tot rust te komen, vooral in de natuur. Dit draagt bij aan de gezondheid en het welzijn van de bevolking en vergroot het bewustzijn over de waarde van natuur en landschap, wat steun creëert voor natuurbehoud en -ontwikkeling. Zo dragen ook veel Westervelders hun steentje bij als vrijwilliger bij de TIP, theater, markten en evenementen. Tot slot draagt toerisme bij aan het behoud van cultuur en erfgoed, doordat inkomsten uit toerisme worden ingezet voor het beheer en onderhoud van deze waardevolle elementen.

[14] Bron: Eindrapport dashboard impact toerisme Westerveld, 2021
[15] Bron: Leefbarometer Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelatie, 2021 & Brede welvaart monitort Drenthe, 2021
[16] Bron: Trendbureau Drenthe, 2022

2.4 Waardering en gebruik vrijetijdsvoorzieningen

Om inzicht te krijgen in hoe inwoners aankijken tegen toerisme en recreatie, de vrijetijdsvoorzieningen in gemeente Westerveld en hun wensen en behoeften is een enquête uitgezet. Deze enquête is door ruim 200 inwoners ingevuld.

Eerder al zijn er twee onderzoeken uitgevoerd gericht op recreatie en toerisme in Drenthe, namelijk: het bezoekersonderzoek Drenthe [17] (uitgevoerd door Marketing Drenthe) en het inwonersonderzoek [18] (uitgevoerd door provincie Drenthe). Het eerstgenoemde onderzoek richtte zich op de ervaringen van bezoekers van Drenthe, en het laatstgenoemde onderzoek richtte zich op de vrijetijdsbehoeften en perspectieven op toerisme van inwoners van Drenthe.

In deze paragraaf worden de belangrijkste resultaten uit de enquête, het bezoekersonderzoek en het inwonersonderzoek uitgelicht.

Het vrijetijdsaanbod van Westerveld scoort ruim voldoende

De inwoners van de gemeente Westerveld beoordelen de vrijetijdsvoorzieningen gemiddeld met een 7,6 (N=208). De cijfers 8 en 7 zijn de meest gegeven beoordelingen (respectievelijk 39% en 25%). Het overgrote deel van de respondenten (94%, N=173) zou Westerveld dan ook aanbevelen bij bekenden. Het merendeel van de respondenten is van mening dat Westerveld recreanten veel te bieden heeft (79% N=165). Dit komt overeen met de resultaten uit het bezoekersonderzoek Drenthe, waarin 98% van de respondenten (98% N=1600) een bezoek aan Drenthe zou aanraden. Uit dit onderzoek blijkt eveneens dat 91% van de inwoners van Drenthe voor het overgrote deel tevreden zijn met de ruimte om te recreëren (91%).

De inwoners van Westerveld vinden dat de begrippen dorps, platteland en natuurlijk de gemeente het beste omschrijven.

Desondanks zou maar een klein deel (32% N=165) van de respondenten het aantrekkelijk vinden als meer recreanten en toeristen naar Westerveld komen. 52% (N=165) vindt de balans tussen rust en drukte binnen de dorpskernen en het buitengebied van de gemeente precies goed.

Inwoners zijn tevreden over de routenetwerken, monumenten, evenementen en restaurants, eetcafés en lunchrooms, maar minder tevreden over mogelijkheden om te winkelen

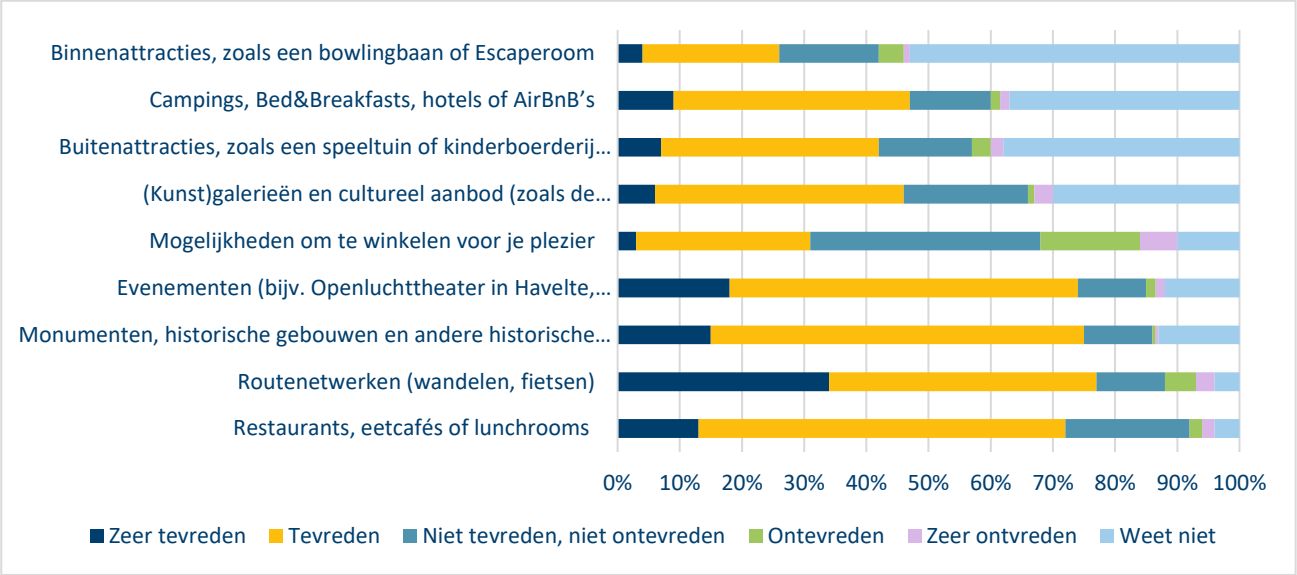
Inwoners van Westerveld zijn (zeer) tevreden over de routenetwerken (77%, N=208), monumenten (75%), evenementen (74%) en restaurants, eetcafés en lunchrooms (72%) (zie ook figuur 15). In aanvulling daarop laat het bezoekersonderzoek zien dat Museum de Proefkolonie, gelegen in Westerveld, op een tweede plek staat in de top 3 van best beoordeelde musea/culturele uitjes in Drenthe. En uit het Drents inwoneronderzoek blijkt dat 60% van de inwoners trots is op de Koloniën van Weldadigheid.

Opvallend is dat slechts een klein percentage van de inwoners (31%) tevreden is over het winkelen voor het plezier, terwijl dit desondanks relatief veel wordt gedaan binnen de gemeente (het op twee na meest gekozen antwoord). Dit kan verklaard worden door het feit dat mensen vaak voor dagelijkse boodschappen binnen de gemeente blijven, maar dat men voor specifieke zaken uitwijkt naar regiosteden als Meppel, Steenwijk, Smilde of Beilen. Uit het Drents inwonersonderzoek van de provincie Drenthe blijkt dat een groot deel van de respondenten (65%) tevreden is over het winkelaanbod. Dit betreft echter het winkelaanbod in heel Drenthe, wat zou kunnen betekenen dat het winkelaanbod in Westerveld als minder wordt ervaren dan in de rest van de provincie.

Uit de enquête blijkt namelijk dat wanneer inwoners van Westerveld recreatieve voorzieningen buiten Westerveld gebruiken, zij dit voornamelijk doen voor de afwisseling, om nieuwe ervaringen op te doen of

[17] Bezoekersonderzoek Drenthe, 2022, Marketing Drenthe
[18] Recreatie en toerisme in Drenthe, onderzoeksrapportage inwonersonderzoek Drents Panel, 2024

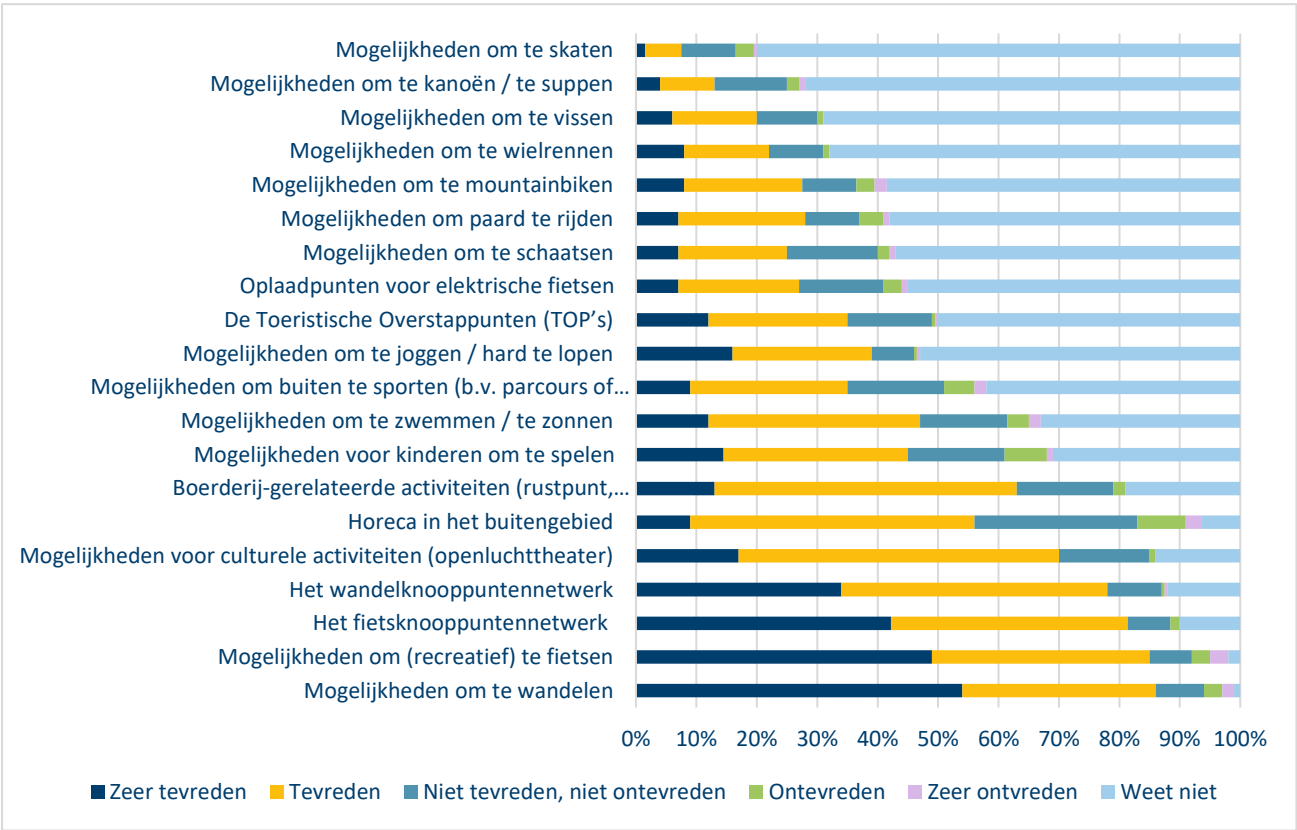
om te winkelen. Het winkelaanbod in de gemeente wordt door de respondenten als minder aantrekkelijk beoordeeld dan dat in andere gebieden buiten de gemeente.

Figuur 14 Tevredenheid over vrijetijdsvoorzieningen (N=208)

Tevredenheid over mogelijkheden om te wandelen en fietsen

Op het gebied van buitenrecreatie zijn inwoners van Westerveld het meest tevreden over mogelijkheden om te wandelen (86%) en te fietsen (85%). Hierop volgend worden ook het fietsknooppuntennetwerk (81%) en wandelknooppuntnetwerk (78%) met tevredenheid beoordeeld. Wandelen en fietsen zijn tevens de meest beoefende vormen van recreatie onder de inwoners. Uit de enquête komen geen specifieke activiteiten naar voren waar inwoners ontevreden over zijn (figuur 16).

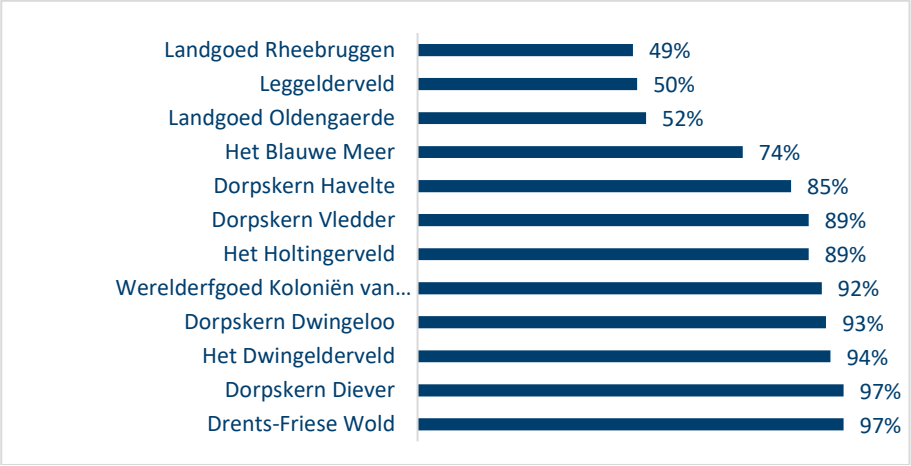
Figuur 15 Tevredenheid over buitenactiviteiten (N=182)

Ook uit het Drents inwonersonderzoek waarbij 92% tevreden is met de recreatieve wandelmogelijkheden en 91% tevreden met de recreatieve fietsmogelijkheden in Drenthe. Uit het bezoekersonderzoek blijkt dat bezoekers van Drenthe de fietsmogelijkheden met een 8,9 beoordelen en de wandelmogelijkheden met een 8,8.

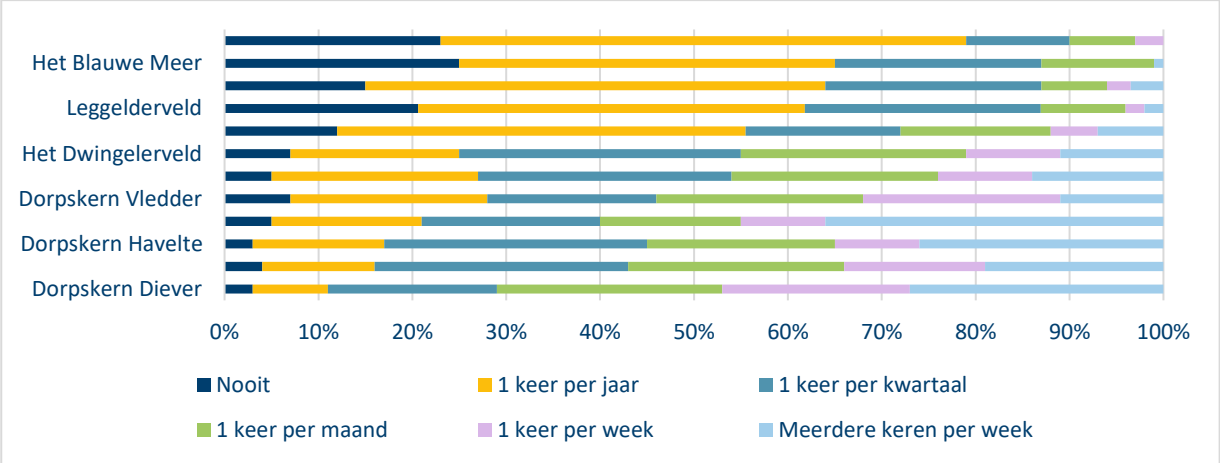
De natuurgebieden en dorpskernen zijn bekend onder inwoners

De enquêteresultaten laten zien dat de meeste inwoners bekend zijn met de verschillende natuurgebieden, het UNESCO Werelderfgoed Koloniën van Weldadigheid en de dorpskernen van Vledder, Havelte, Diever en Dwingeloo. Minder bekend onder de inwoners zijn de landgoederen (zie figuur 17). Uit de resultaten blijkt ook dat er een relatie te leggen tussen de bekendheid van een locatie en het aantal keer dat deze bezocht wordt. Zo is de dorpskern van Diever bij vrijwel iedere respondent bekend (97%) en heeft ook de meeste bezoekers van alle kernen (47% bezoekt de kern minstens 1 keer per week). Hetzelfde patroon is te zien bij Landgoed Oldengaerde, dat een relatief lage bekendheid heeft (52%), wat resulteert in een laag aantal bezoekers (10% bezoekt het minstens één keer per maand) (zie figuur 18).

In aanvulling hierop worden Nationaal Park Dwingelderveld (26% N=165), het centrum van Dwingeloo (25%) en Diever (28%) doorgaans als 'te druk' ervaren. Daarentegen worden het centrum van Vledder (20%) en het centrum van Havelte (16%) het meest als 'te rustig' ervaren. Het buitengebied wordt door de meeste respondenten als 'precies goed' ervaren qua drukte (64%). Wel geven respondenten aan dat de drukte erg seizoensgebonden is, met in de zomer en vakanties pieken met meer drukte, voornamelijk in de natuur. Dit komt overeen met het Drents inwonersonderzoek, waarbij het merendeel van de respondenten aangaf voornamelijk seizoensgebonden drukte te ervaren (60%). Daarnaast wordt het belang aangegeven van het toegankelijk houden van natuurgebieden in de gemeente, waarbij het merendeel van de respondenten het hier mee eens is (77%).

Figuur 16 Bekendheid verschillende locaties Westerveld

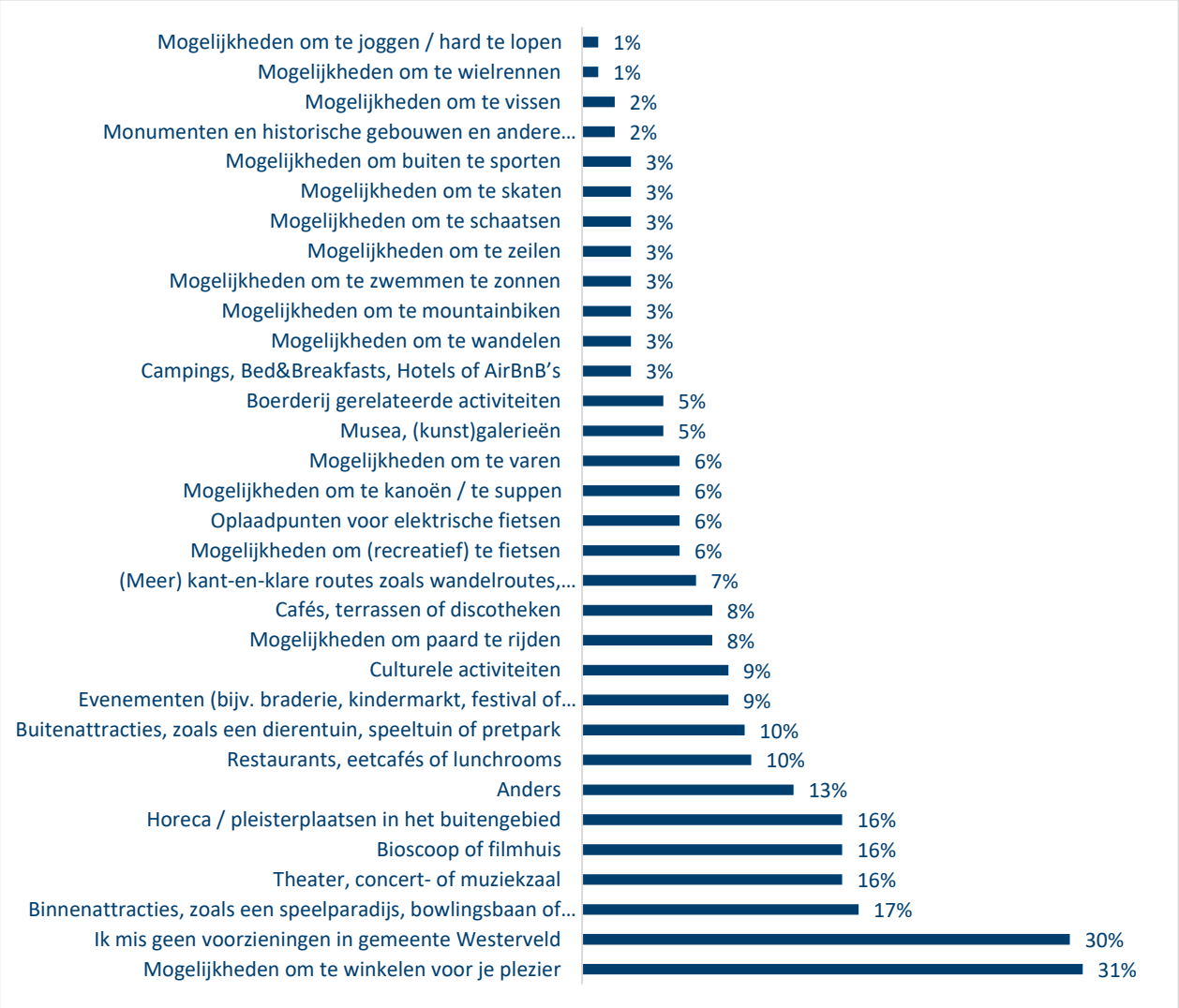

Figuur 17 Aantal bezoeken verschillende locaties Westerveld

Waar is behoefte aan?

Meer dan de helft van de respondenten (53,7%, N=175) geeft aan dat zij voorzieningen voor bepaalde doelgroepen missen. Het grootste gemis betreft voorzieningen voor jeugd van 13-17 jaar (30,9%) en jongeren van 18-24 jaar (21,1%). Specifieke voorzieningen die ontbreken volgens de inwoners zijn bijvoorbeeld ontmoetingsplekken voor jongeren, uitgaansgelegenheden en binnenspeelplaatsen. Dit is in lijn met het Drents inwonersonderzoek, waarbij het gemist van horeca/uitgaan het hoogste scoorde onder 18-34 jarigen.

Uit figuur 19 blijkt dat de meeste inwoners mogelijkheden om te winkelen voor het plezier missen (31%), wat eerder al naar voren kwam in de tevredenheid over het soort voorzieningen. Andere veelgenoemde gemiste voorzieningen zijn binnen attracties (17%), gevolgd door een theater, concert- of muziekzaal (16%), bioscoop of filmhuis (16%), en horeca/pleisterplaatsen in het buitengebied (16%). Daarentegen geeft 30% van de inwoners (30%) aan geen voorzieningen te missen in de gemeente. Een aantal antwoorden die genoemd zijn onder het kopje ‘anders’ zijn: horeca in het buitengebied, hondenlosloop gebieden, zwembad en een grote boerderijwinkel.

Figuur 18 Welke voorzieningen missen inwoners van Westerveld (N=180)

2.5 Bestaand beleid

Op provinciaal en gemeentelijk niveau zijn eerder beleidsstukken opgesteld die van belang zijn en raken aan de visie recreatie en toerisme voor Westerveld. Hiermee zijn het belangrijke stukken om op voort te bouwen in de visie. Hieronder worden deze beleidsstukken kort toegelicht.

2.5.1 Perspectief op bestemming Drenthe 2030

In aansluiting op het landelijke perspectief is het 'Perspectief op bestemming Drenthe 2030' opgesteld waarin het belang voor bezoekers, bedrijven en bewoners voorop staat. Als toerisme- en recreatiesector is het belangrijk om toegevoegde waarde te bieden aan de samenleving.

Dit perspectief zet daarom in op:
1. Het versterken én uitdragen van de trots en respect voor de eigen Drentse cultuur en identiteit.
2. De natuurlijke waarden optimaal benutten en Drenthe profileren als dé Oerprovincie.
3. Het creëren van een aantrekkelijke bestemming voor Drenten, young professionals en pionierende gezinnen.

Op deze manier wordt met dit perspectief een streefbeeld aan iedereen geboden die wil bijdragen aan de ontwikkeling van een krachtig toeristisch en recreatief Drenthe met een sterke identiteit, een natuurlijke kracht en een aantrekkelijke bestemming.

2.5.2 Agenda recreatie en toerisme in Drenthe 2024-2028

Provincie Drenthe heeft voor de periode 2024-2028 de zogeheten 'agenda recreatie en toerisme in Drenthe' opgesteld. Hierin zijn de ambities uit het coalitieakkoord 'Samen bouwen we Drenthe!' in uitgewerkt en wordt er richting gegeven aan de manier waarop Drenthe zich de komende jaren wil inzetten voor het behouden en vergroten van de toegevoegde waarde van recreatie en toerisme voor de inwoners. Met deze agenda wordt aangesloten bij het gedachtegoed uit 'Perspectief op bestemming Drenthe 2030'.

De ambities luiden als volgt:
1. Iedere Drent profiteert van recreatie en toerisme
2. Recreatie en toerisme is een vitale en toekomstbestendige sector binnen de Drentse economie
3. Drenthe heeft een vitaal recreatie en toerisme ecosysteem
4. Recreatie en toerisme biedt unieke ervaringen aan inwoners en bezoekers die hiermee de eigenheid van Drenthe kunnen ervaren
5. Drentse ondernemers in de toeristisch-recreatieve sector zijn maatschappelijk gedreven en werken aan duurzaamheid, inclusief en natuur-inclusief ondernemerschap

Om deze ambities te realiseren wordt er gewerkt aan de volgende opgaven:
1. Stimuleren van vitale en toekomstbestendige verblijfsrecreatie
2. Behouden en versterken van de recreatieve infrastructuur
3. Versterken van het toeristisch-recreatieve aanbod
4. Bezoekers en inwoners stimuleren om Drenthe te ontdekken
5. Ondernemerschap bevorderen

2.5.3 Programma Vitale Vakantieparken Drenthe

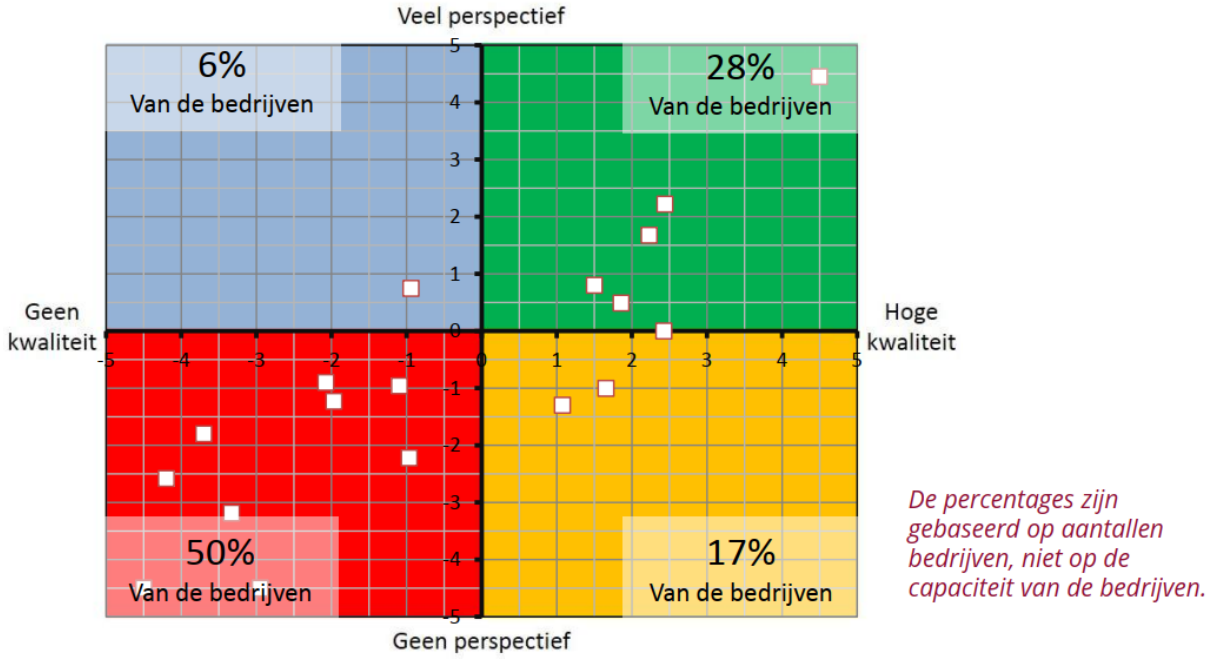
Aansluitend op de agenda 2024-2028 is het belangrijk om een vitale en toekomstbestendige verblijfsrecreatie te hebben. Daarom wordt er in Drenthe gewerkt aan het programma Vitale Vakantieparken, samen met de provincie, gemeenten (waaronder Westerveld), het Recreatieschap Drenthe en HISWA-RECRON. Het huidige programma loopt in 2024 af, en heeft als ambitie 'het aanbod aan vakantieparken draagt bij aan de ontwikkeling van Drenthe als dé vrijetijdsbestemming van Nederland met een ondernemende verblijfsrecreatiesector waarbij kwaliteit, innovatie, de Drentse identiteit en duurzaamheid de kernwaarden zijn'. Inmiddels heeft de provincie ingestemd met een passend vervolg van het programma voor de periode 2025 t/m 2027.

Gemeente Westerveld staat bekend om naar natuur en toeristische karakter. Westerveld kent 62 vakantieparken die onderdeel uitmaken van het toeristisch product. Westerveld richt zich sinds een aantal jaren op het verbeteren en verduurzamen van vakantieparken. Daarom werkt de gemeente via het project Vitale Vakantieparken aan het versterken van de toeristische meerwaarde in de regio en de kwaliteit van de parken. Dit doet de gemeente vanuit drie pijlers:

1. Uitblinken
2. Revitaliseren
3. Transformeren

In 2017 is er een onderzoek uitgevoerd naar de vitaliteit van de verblijfsrecreatie in Drenthe als startpunt voor een integrale aanpak vitale vakantieparken[19]. Voor gemeente Westerveld is uit dit onderzoek naar voren gekomen dat:

- 37,5% van de vakantieparken vitaal zijn (voldoende kwaliteit en perspectief), in Drenthe is dit 39,5%.
- 40,6% van de parken is niet-vitaal (geen perspectief en geen kwaliteit), in Drenthe is dit 42,1%.
- 18,8% van de parken heeft een (redelijke) kwaliteit, maar te weinig toekomstperspectief, in Drenthe is dit 15,8%.
- 3,1% van de parken heeft een (redelijk) toekomstperspectief, maar weinig kwaliteit. In Drenthe is dit 2,6%.

Figuur 19 Resultaten vitaliteitsonderzoek Westerveld (bron: Rapportage vitaliteitsonderzoek Drenthe, 2017, ZKA)

[19] Vitaliteit verblijfsrecreatie Drenthe

2.5.4 Omgevingsvisie Westerveld

Gemeente Westerveld kent sinds 2021 een zogeheten Omgevingsvisie waarin het toekomstbeeld voor de gemeente wordt geschetst richting 2040. Deze visie is een integrale langetermijnvisie op de ontwikkelingen van de gemeente en gaat over de hele fysieke leefomgeving. Met de omgevingsvisie wil gemeente Westerveld werken aan:

1. Een bereikbaar en veilig Westerveld
2. Een bedrijvig en gastvrij Westerveld
3. Een leefbaar en inclusief Westerveld. Hiervoor zijn toegankelijkheid van de openbare ruimte, functies voor ontmoeting in elk dorp en belangrijk.
4. Een gezond en groen Westerveld
5. Een herkenbaar en toekomstgericht Westerveld

Op het gebied van toerisme is het volgende opgenomen in de omgevingsvisie: “wat betreft toerisme is onze gemeente een gebied voor de fijnproever. We streven naar een onderscheidend toeristisch aanbod passend bij de identiteit van onze gemeente”. De gemeente werkt de komende tijd aan een omgevingsprogramma Verblijfsrecreatie.

Voor de vier grote kernen worden in de omgevingsvisie de volgende koersen benoemd:

1. *Dwingeloo*

In Dwingeloo wil de gemeente de toeristische functies verder verbinden en de unieke waarde van Dwingeloo, de beleving van duisternis en sterren, extra benutten. Daarnaast wil de gemeente de verbinding tussen het dorp en het Nationaal Park versterken, en wil de gemeente inzetten op de verdere uitvoering van de Dorpsvisie Dwingeloo. Als laatste is het belangrijk dat de voorzieningen voor het dorp behouden blijven.

2. *Diever*

De ambities voor Diever zijn vastgelegd in het Visiedocument brinkenplan ‘Diever op Dreef’. Samen met het dorp wil de gemeente inzetten op:

1. Het creëren van een veilige verkeerssituatie.
2. Het bijdragen aan een gezonde leefomgeving.
3. Het bevorderen van recreatie en toerisme.
4. De beleving met behulp van cultuurhistorie vergroten.
5. Een klimaatbestendige inrichting maken.

Daarnaast wil de gemeente de recreatieve verbreding in de toeristische functies faciliteren en de unieke recreatieve waarde van Diever als ‘Village of Shakespeare’ beter benutten. In aanvulling daarop is het goed om te benoemen dat bewoners hun dorp als meer dan alleen Shakespeare zien. Uit bijeenkomsten in het dorp is daarom de kernwaarde ‘Diever kleurrijk Brinkdorp’ gekozen.

3. *Havelte*

In Havelte wil de gemeente de vestiging van bedrijven die op zoek zijn naar een aantrekkelijke landschappelijke locatie faciliteren. Daarnaast worden de Dorpsvisie ‘Samen voor Havelte’ (2024) en het Ruimtelijk Actieplan Havelte uitgevoerd. De (toeristische) verbinding met Toegangspoort Holtingerveld wordt versterkt en de gemeente ondersteunt (met financiële middelen vanuit Regiodeal Zwolle) het behoud van voorzieningen en evenementen. Ook maakt de gemeente zich sterk voor meer ontmoetingsplekken in de openbare ruimte, het behoud van winkelaanbod en het beter benutten van de unieke recreatieve waarde van Havelte: de geschiedenis rondom de ijstijd en Tweede Wereldoorlog.

4. *Vledder*

De gemeente wil gezamenlijk met het dorp de kernwaarden behouden en de aantrekkelijkheid versterken. Er liggen kansen in kunst, cultuur en de ligging bij natuurgebieden en de nabijheid van de Koloniën van Weldadigheid. De gemeente ondersteunt initiatieven om de sociale samenhang in het dorp

te behouden, mede door de dorpshuisfunctie te behouden. Aan de noordzijde liggen er mogelijkheden voor kwalitatieve woninguitbreiding. Verkeersveiligheid blijft een prioriteit, vooral voor de oost-westverbinding. Ook wil de gemeente het toeristische aanbod versterken, met focus op de verbinding met de Koloniën van Weldadigheid, en het behouden van het winkelaanbod.

2.5.5 Fietsnota Westerveld

Westerveld maakt deel uit van de meest geliefde fietsprovincie Drenthe. Om de fietsvriendelijke status te behouden en zo mogelijk te versterken is in 2024 de Fietsnota 'Het is mooi fietsen in Westerveld' opgesteld. De gemeente werkt op de volgende manieren aan een aantrekkelijk toeristisch product:

1. Het behouden van het bestaande netwerk.
2. Het optimaliseren van de overstappunten tussen fiets en openbaar vervoer.
3. Het inrichtingsniveau afstemmen op de functie in het netwerk, het gebruik en de omgeving.
4. Het verbeteren van de kwaliteit van het fietsnetwerk door gericht onderhoud.
5. Streven naar het behoud van het kwaliteitscertificaat als 5-sterren provincie.
6. Faciliteren van fietsevenementen.
7. Inzetten op effectieve marketing en evenementen.
8. Creëren van aantrekkelijke voorzieningen in dorpscentra en bij overstappunten, waaronder informatiepunten, rustplekken en oplaadpunten.

Op deze manier streeft de gemeente naar een aantrekkelijke fietsgemeente, zowel voor inwoners als recreanten.

Figuur 20 Fietsen in het Dwingelderveld (bron: Beeldbank Marketing Drenthe)

2.5.6 Erfgoedvisie gemeente Westerveld: “Het huis met de vele vensters”

De erfgoedvisie van gemeente Westerveld richt zich op het vergroten van het bewustzijn van de waarde van het erfgoed en stimuleert inwoners om zorgvuldig om te gaan met dit unieke culturele bezit, zowel bij instandhouding als bij nieuwe ontwikkelingen.

De erfgoedambities tot 2030 zijn:

- Vergroten bewustzijn van erfgoedwaarden en alert reageren op mogelijke schendingen.
- Beschermen UNESCO Werelderfgoed Koloniën van Weldadigheid via ‘behoud door ontwikkeling’.
- Stimuleren van goede inpassing van groene energiebronnen en verduurzaming van monumenten.
- Ondersteunen van particuliere erfgoedinitiatieven.
- Ontwikkelen handleiding voor energietransitie in monumenten.
- Ontsluiten van cultuurhistorische verhalen en immaterieel erfgoed.
- Betrekken van inwoners bij archeologische opgravingen en onderzoek.
- Voorkomen van leegstand van kerken door duurzaam medegebruik of hergebruik.
- Toewerken naar een duurzame, inclusieve samenleving via erfgoedparticipatie.
- Bieden van toegankelijke monumenten en cultuurlandschappen voor toeristen en recreanten.
- Stimuleren van duurzame groei van toerisme.
- Organiseren van meer erfgoededucatieprojecten.

2.5.7 De Museumvisie: van passie naar beleving

De Museumvisie van gemeente Westerveld beschrijft het diverse museale landschap van de gemeente en waar in de toekomst aan gewerkt zal worden. De visie omvat daarnaast een rolbeschrijving voor de verschillende spelers die actief zijn in het museale landschap van gemeente Westerveld om inzichtelijk te maken wie waarvoor verantwoordelijk is en het benadrukt het belang van structurele ondersteuning voor De Schatkamers van Zuidwest-Drenthe—hieronder vallen het Museum Valse Kunst, het Miramar Zeemuseum en het OERmuseum—en Museum De Proefkolonie. De visie benadrukt de cruciale rol van musea in de culturele, economische en toeristische infrastructuur van Westerveld, met nadruk op toegankelijkheid, innovatie en samenwerking.

Figuur 21 Museum De Proefkolonie (bron: Beeldbank Marketing Drenthe)

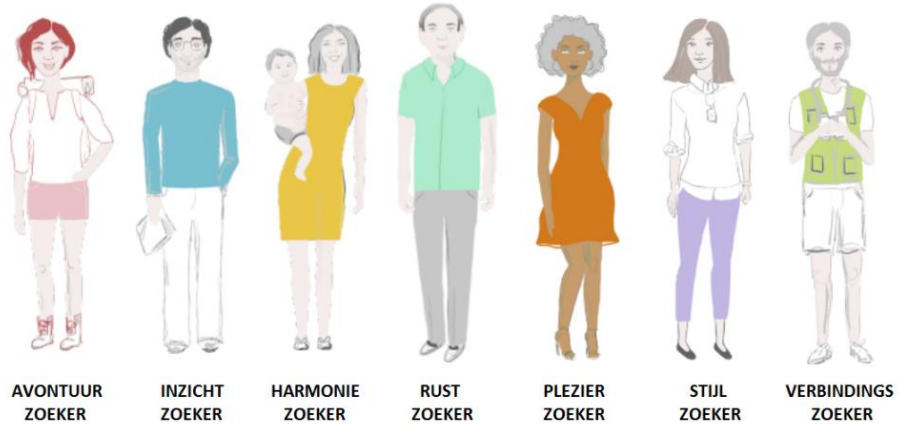
3 Doelgroepen, trends en ontwikkelingen

In dit hoofdstuk leest u welke doelgroepen relevant zijn voor gemeente Westerveld. Ook worden de belangrijkste toeristisch-recreatieve trends en ontwikkelingen beschreven en wordt er ingegaan op de betekenis daarvan voor Westerveld.

3.1 Doelgroepen

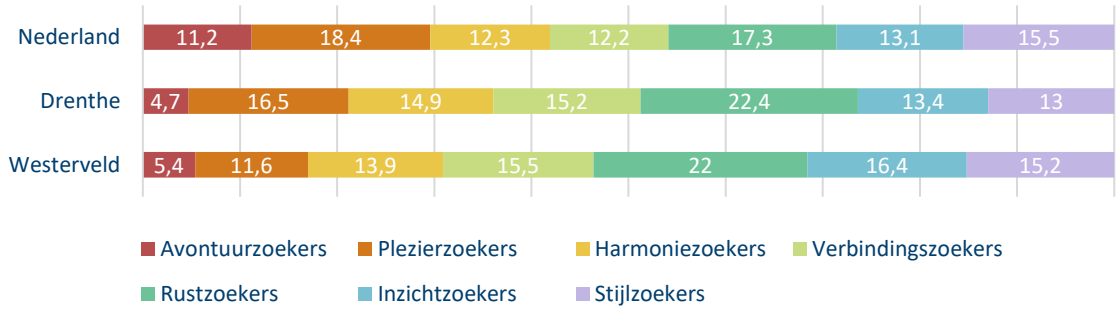
3.1.1 Toeristisch-recreatieve leefstijlen

Vrijetijdsgedrag verklaard met behulp van leefstijlen
De Leefstijlvinder is een methode waarmee recreanten ingedeeld kunnen worden in zeven verschillende groepen, de zogeheten 'leefstijlen' (zie Figuur 22). Aan de hand van het BSR-model is gekeken waar mensen in hun vrije tijd of op vakantie behoefte aan hebben en wat de verschillen hierin zijn. Op basis hiervan behoort iemand tot één van de leefstijlen. Deze informatie is belangrijk bij de aansluiting van het aanbod op de wensen van de recreanten. Voor een uitgebreidere toelichting op de Leefstijlvinder, zie bijlage 3.

Figuur 22 De zeven leefstijlen

Inwoners van Westerveld zijn hoofdzakelijk rustzoeker

Figuur 23 Leefstijlverdeling Nederland, Drenthe en Westerveld (bron: Leefstijlvinder)

Figuur 23 laat zien dat de meeste inwoners van Westerveld rustzoekers zijn (22%). Daarnaast zijn er ook grote groepen inzichtzoekers (16,4%) en verbindingszoekers (15,5%). Deze leefstijlen worden op de volgende pagina kort toegelicht.

In vergelijking met Nederland zijn er in Westerveld opvallend veel rustzoekers (respectievelijk 17,3% en 22%) en weinig avontuurzoekers (respectievelijk 11,2% en 5,4%). Dit valt grotendeels te verklaren door het feit dat avontuurzoekers zich relatief vaak in een stedelijke omgeving bevinden. De verdeling op

provinciaal niveau komt grotendeels overeen met de verdeling in Westerveld. Opvallend is dat er in Westerveld, in vergelijking met Drenthe en Nederland, weinig plezierzoekers zijn (respectievelijk 11,6%, 16,5% en 18,4%) en juist veel inzichtzoekers (respectievelijk 16,4%, 13,4% en 13,1%).

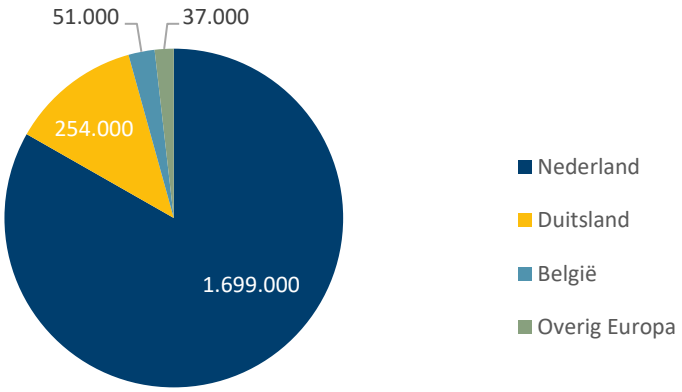
RUSTZOEKERS
Rustzoekers zijn kalme, behulpzame, zachtaardige en bedachtzame mensen. Ze gaan relatief weinig op vakantie of een dagje uit, ze blijven het liefst in de buurt van hun huis. Ze omschrijven zichzelf ook wel als 'huiselijk' en 'gewone mensen'. Ze houden van rust en regelmaat en voelen zich het meest op hun gemak in hun eigen, vertrouwde omgeving. Ze vinden het fijn om alleen te zijn en een beetje te tuinieren, te vissen, te klussen of tv te kijken.

INZICHTZOEKERS
Inzichtzoekers zijn bedachtzame, introverte, rationele en leergierige mensen. In hun vrije tijd besteden ze veel aandacht aan zelfontwikkeling en willen ze hun tijd bewust en nuttig besteden. Bij activiteiten doen ze graag nieuwe kennis en inzichten op en willen ze graag iets leren. Ze vinden het niet erg om alleen te zijn, want dan kunnen ze hun eigen gang gaan en hun hoofd leeg maken om weer helemaal op te laden. Ze houden van informatie: meten is weten! Ze houden van de natuur en bezoeken graag musea of bezienswaardige gebouwen.

VERBINDINGSZOEKERS
Verbindingszoekers zijn behulpzame, hartelijke en rustige mensen. Ze zijn geïnteresseerd in anderen en ze combineren graag het nuttige met het aangename. Vakantie en vrije tijd betekenen voor hen ontspanning, genieten, gezelligheid, rust en stilte en tijd voor elkaar. Voor verbindingszoekers zijn gastvrijheid, sociale verbondenheid en 'doe maar gewoon' belangrijke waarden. Daarnaast vinden ze het belangrijk om er voor elkaar te zijn. Ze doen graag vrijwilligerswerk omdat ze het belangrijk vinden om je voor een ander in te zetten, en zijn graag in de natuur.

3.1.2 Buitenlandse bezoekers

In aanvulling op de doelgroepverdeling van eigen inwoners is het ook interessant om te kijken waar de bezoekers vandaan komen. Hoewel er geen gegevens beschikbaar zijn op gemeentelijk niveau, geven de gegevens op provinciaal niveau een goed beeld van de herkomst van verblijfsgasten in de regio (zie Figuur 24). Met verblijfsgasten worden mensen bedoeld die één of meerdere nachten in Drenthe verblijven. In 2023 ontving Drenthe in totaal 2.041.000 verblijfsgasten. Het overgrote deel hiervan, 1.699.000 gasten (83,2%), was afkomstig uit Nederland. Duitse bezoekers vormden de grootste groep buitenlandse gasten met 254.000 verblijven (12,4%), gevolgd door 51.000 Belgische gasten (2,5%) en 37.000 bezoekers uit overige Europese landen (1,8%). Deze cijfers onderstrepen het belang van de binnenlandse markt voor Drenthe, maar tonen ook de groeiende aantrekkingskracht van de regio voor met name Duitse toeristen.

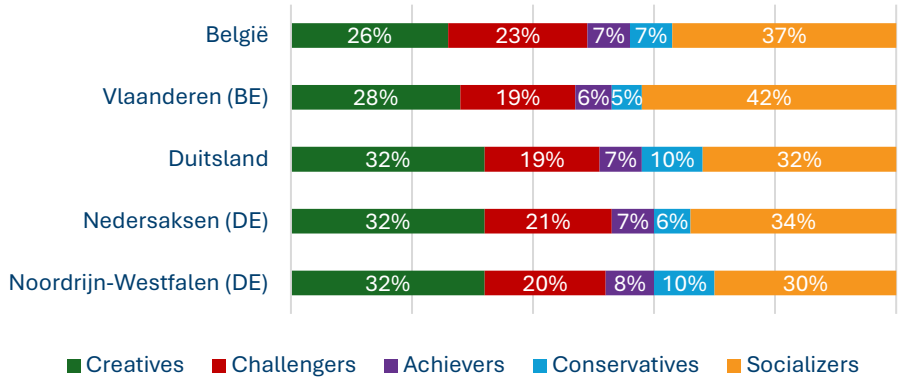

Figuur 24 Verdeling aantal verblijfsgasten naar herkomstland (bron: Marketing Drenthe, CBS)

Wensen en behoeften buitenlandse bezoekers

Om inzicht te krijgen in de vrijetijdswensen en behoeften van de buitenlandse bezoekers kan het Glocalities segmentatiemodel gebruikt worden. Dit model geeft met behulp van vijf doelgroep segmenten (creatives, challengers, achievers, conservatives en socializers[20]) inzicht in de waarden, voorkeuren en consumentengedrag van inwoners uit 27 verschillende landen. Deze methodiek komt overeen met de methodiek van de Leefstijlvinder, die gericht is op de Nederlandse inwoners. Een toelichting op het Glocalities model en de doelgroepsegmenten is opgenomen in bijlage 4.

Met behulp van dit model kan inzicht gegeven worden in de vrijetijdswensen en behoeften van onder andere de Duitse en Belgische bezoekers.

Figuur 25 Glocalities verdeling België en Duitsland in 2024 (bron: NBTC)

Figuur 25 toont de verdeling van de verschillende Glocalities onder de Belgische en Duitse bevolking. Voor beide landen geldt dat de twee grootste groepen de socializers en creatives zijn. In België vormen zij respectievelijk 37% en 26% van de bevolking, terwijl in Duitsland beide groepen op 32% uitkomen. De challengers volgen als derde grootste groep (23% in België en 19% in Duitsland) en de achievers en conservatives zijn de twee kleinste groepen.

Creatives zijn mensen die graag nieuwe en afwisselende ervaringen opdoen en culturele activiteiten interessant vinden. Socializers zijn gericht op hun gezin, familie en vrienden waarbij gezelligheid voorop staat. Ze houden bijvoorbeeld van een vakantiepark met veel voorzieningen, dicht bij het water en een terrasje. Het NBTC heeft uitgebreide onderzoeken uitgevoerd naar de Duitse en Belgische bezoekers.

3.1.3 Doelgroepen vanuit de marketing: verbindingszoeker en inzichtzoeker

Nu er inzichtelijk is gemaakt welke doelgroepen de inwoners van Drenthe en Westerveld hebben, waar de bezoekers in Drenthe vandaan komen en hoe de doelgroepverdeling van de buitenlandse bezoekers eruit ziet is het waardevol om in te gaan op de doelgroepen waar vanuit de marketing de focus op wordt gelegd.

Marketing Drenthe zet vanuit hun marketingstrategie in op specifieke doelgroepen, zowel voor de binnenlandse markt als voor de buitenlandse markt. Marketing Drenthe zet in op seizoensverbreding en focust op doelgroepen die geïnteresseerd zijn in cultuur en natuur, omdat dat pas bij het profiel van Drenthe. Voor de Nederlandse markt ligt de focus daarom vooral op stellen die vallen onder de doelgroepen verbindingszoekers en inzichtzoekers. Voor de Duitse markt ligt de focus eveneens op mensen met een liefde voor cultuur en natuur, wat uitkomt op de doelgroep van de ‘creatives’. Deze groep houdt van vakanties in de natuur, ontdekt graag verborgen parels en laat zich inspireren door

[20] Het Glocalities model is een internationaal leefstijlonderzoek en maakt daarom gebruik van Engelse termen. Deze termen zijn moeilijk te vertalen naar Nederlandse termen.

visueel aantrekkelijke beelden. Binnen de Duitse markt ligt specifiek de focus op de grensregio's Noordrijn-Westfalen en Nedersaksen. Hoewel Marketing Drenthe in hun campagnes vooral richt op de stellen, blijven ze voor de jaarrond activiteiten gezinnen met jonge kinderen met de leefstijl 'harmoniezoekers' prikkelen. Daarnaast worden op een aantal plekken in Drenthe nieuwe kansen geïdentificeerd voor het aantrekken van avontuurzoekers, die houden van verrassingen en ontdekkingen[21].

In de regiomarketing van Zuidwest ligt de focus op het vergroten van de bekendheid van de regio, specifiek voor het laagseizoen en specifiek voor de doelgroep 'inzichtzoeker' in Nederland, Vlaanderen en Duitsland. Deze groep is geïnteresseerd in inspirerende en rustige activiteiten, zoals museumbezoek en natuurervaringen, vaak alleen of in klein gezelschap. De regio biedt mogelijkheden voor wandel- en fietstochten, museumbezoeken en andere culturele activiteiten die goed aansluiten bij de interesses van de inzichtzoeker. Naast de Inzichtzoeker blijft er ook aandacht voor gezinnen met kinderen, vooral tijdens schoolvakanties. Deze groep wordt echter niet proactief gepromoot. In plaats daarvan ligt de nadruk op het aantrekken van bezoekers in het schouder- en laagseizoen (januari-april en oktober-december)[22].

3.1.4 Kans: zakelijke markt

Uit de verschillende gevoerde gesprekken komt naar voren dat de zakelijke markt kansen biedt voor gemeente Westerveld. Verschillende thema's, zoals de Koloniën van weldadigheid, thema's in het sociale domein (armoede, onderwijs), innovatie en pionieren, lenen zich goed om zakelijke arrangementen te ontwikkelen. Daarnaast kan er koppeling gezocht worden met het bestaande aanbod, zoals de verschillende musea. Hierbij is het belangrijk dat er ook voldoende en kwalitatief goed verblijfsrecreatief aanbod is gericht op de zakelijke markt. Verblijfsaccommodaties moeten daarbij arrangementen kunnen aanbieden, al dan niet in combinatie met de verhuur van zalen.

3.1.5 Conclusie doelgroepen

De analyse van de toeristisch-recreatieve leefstijlen en marketingstrategieën voor gemeente Westerveld leidt tot enkele belangrijke conclusies. Ten eerste zijn rustzoekers, inzichtzoekers en verbindingszoekers de grootste groepen onder de inwoners, wat wijst op een sterke lokale vraag naar rustige, informatieve en natuurgerichte recreatiemogelijkheden.

De focus van Marketing Drenthe en de regiomarketing van Zuidwest Drenthe sluit goed aan bij het profiel van Westerveld, met nadruk op inzichtzoekers en verbindingszoekers. Dit biedt kansen voor seizoensverbreding, vooral gericht op stellen van 35 jaar en ouder. Voor de Duitse en Belgische markt zijn creatives en socializers van belang; deze groepen waarderen nieuwe ervaringen, cultuur en gezelligheid, wat aansluit bij het aanbod in Westerveld. Daarnaast biedt de zakelijke markt kansen.

Het is belangrijk om een balans te vinden en houden tussen de verschillende doelgroepen. Inzichtzoekers en verbindingszoekers zijn passende doelgroepen, maar gezien het hoge percentage rustzoekers in Westerveld liggen er ook mogelijkheden voor aanbodontwikkeling die aansluit bij hun behoeften. Door deze diverse doelgroepen en hun specifieke wensen in overweging te nemen, kan gemeente Westerveld haar toeristisch-recreatieve aanbod optimaliseren en beter aansluiten bij zowel de lokale vraag als de bredere marketingdoelstellingen van de regio.

[21] Jaarplan 2024, Meerjarenplan 2025-2028, en Perspectief op bestemming Drenthe 2030
[22] Projectplan Gebiedsmarketing Zuidwest Drenthe 2024-2028

3.2 Trends & ontwikkelingen

Deze paragraaf beschrijft de belangrijkste trends en ontwikkelingen op het gebied van recreatie en toerisme en hun betekenis voor gemeente Westerveld.

3.2.1 Mensen zijn steeds meer op zoek naar onderscheidend aanbod en unieke belevingen

De moderne bezoeker is door de verminderde beschikbare vrije tijd steeds veeleisender en kritischer ten aanzien van hun vrijetijdsbesteding. Daarom zijn ze in toenemende mate op zoek naar unieke ervaringen en authentieke vakanties, die afgestemd zijn op persoonlijke interesses en wensen. Daarmee worden beleving en betekenis rondom het verblijf en vermaak in de vrijetijdseconomie steeds van grotere waarde. Dit wordt ook wel de 'belevenis economie genoemd', waarbij de nadruk ligt op onderscheidend vermogen, uniek, authentiek en bijzonder. Onderscheidend aanbod, in aanvulling op het bestaande aanbod, wordt daarmee steeds belangrijker om bezoekers te trekken. Het toevoegen van beleving kan daarnaast onder andere met behulp van verhalen.

De betekenis voor Westerveld: wanneer er nieuw recreatief aanbod ontwikkeld wordt is het belangrijk om te voldoen aan de verwachtingen van de bezoekers en hen betekenisvolle belevingen te bieden. Verhalen spelen hierbij een cruciale rol en bieden kansen om unieke ervaringen te creëren. Denk bijvoorbeeld aan verhalen rondom streekproducten, koloniën of cultuurhistorie (b.v. hunebedden en UNESCO Werelderfgoed). Naast het vertellen van verhalen kan de beleving van bezoekers versterkt worden door het ontwikkelen van arrangementen die inspelen op het totaalplaatje dat de recreant verwacht. Arrangementen kunnen ontstaan door bestaand aanbod beter aan elkaar te koppelen of door nieuw aanbod te ontwikkelen. Marketing speelt een belangrijke rol in het onder de aandacht brengen van verhalen en arrangementen. Door samen te werken met lokale ondernemers en te investeren in onderscheidend aanbod, kunnen beide regio's de gewenste beleving bieden en zich onderscheiden op de recreatieve markt.

3.2.2 'Buiten zijn' in je vrije tijd is steeds meer van waarde

In toenemende mate is het 'buiten zijn' en recreëren in de natuur een onderdeel van de huidige vrijetijdsbesteding van zowel inwoners als bezoekers van een gemeente. Verblijf in het groen wordt in steeds grotere mate geassocieerd met gezondheid, rust en ontspanning. Waar men aan de ene kant steeds meer op zoek is naar beleving, heeft men ook de rust en ontspanning nodig. Mensen hebben die verbondenheid met de natuur en even 'back to basic' nodig om tot rust te komen in onze vierentwintig uurs maatschappij (en vele schermgebruik). Buitenrecreatie zorgt daarmee in toenemende mate voor het oplossen en voorkomen van belangrijke gezondheidsproblemen. Als gevolg van deze interesse en behoefte aan 'buiten zijn' worden gebieden waar men de natuur kan beleven door er zelf actief te zijn—bijvoorbeeld door te wandelen, fietsen of kanoën—steeds populairder. Deze groenbeleving kan in de vorm zijn van een klein park, maar ook in een groter recreatiegebied.

De betekenis voor Westerveld: Westerveld leent zich uitstekend om tot rust te komen in de natuur, met onder andere Nationaal Park Drents-Friese Wold, Nationaal Park Dwingelderveld en het Holtingerveld. Daarnaast kent Westerveld een interessant buitengebied waar nog veel kansen liggen voor aanbodontwikkeling. Door bijvoorbeeld routenetwerken in het buitengebied te optimaliseren en het koppelen van beleving aan deze routes, bijvoorbeeld door themaroutes, kan dit versterkt worden. Het is daarbij wel belangrijk dat er langs deze routes in het buitengebied voldoende faciliteiten zijn om te stoppen (b.v. horecapunten).

3.2.3 Fietsen en wandelen blijven populairste vormen van vrijetijdsbesteding

In relatie tot de toenemende populariteit van buitenrecreatie staat de grotere diversiteit aan activiteiten, zoals bootcamps, wielrennen en suppen. Daarentegen blijven wandelen en fietsen de populairste activiteiten: 78% van de Nederlanders fietst voor het plezier, 84% van de Nederlanders maakt wel eens een ommetje en twee derde gaat wel eens een uur of langer op pad[23]. Routegebonden recreatie is daarmee misschien wel belangrijker dan ooit in het toeristisch-recreatief product van een bestemming. Routes zijn een bewezen instrument voor het genereren van meer bestedingen, en daardoor belangrijk voor de werkgelegenheid en leefbaarheid.

De betekenis voor Westerveld: in Westerveld is het goed wandelen en fietsen over de bestaande routenetwerken. Het is echter belangrijk aandacht te geven aan het beheer en onderhoud van deze netwerken en bijbehorende paden. Zodra dat op orde is lenen de netwerken zich uitstekend voor routegebonden recreatie, waarbij de bestaande routenetwerken worden ingezet om verhalen te vertellen en het aanbod te verbinden.

Figuur 26 Toegangspoort Holtingerveld (bron: eigen foto)

3.2.4 De aandacht voor duurzaam toerisme neemt toe

De aandacht voor duurzaam toerisme neemt toe, waardoor bedrijven steeds vaker investeren in duurzame accommodaties, attracties en belevingen. Daarnaast vinden bezoekers duurzaamheid ook belangrijker: ze worden milieubewuster en willen duurzame, eerlijke producten en diensten, en zijn in toenemende mate ook bereid hiervoor te betalen. Toenemende aandacht voor duurzaamheid zit hem dus niet alleen in de keuzes van de gast, maar ook vanuit de aanbieders. Dit is bijvoorbeeld steeds vaker te zien in de horeca, waar in toenemende mate aandacht is voor duurzaamheid en het gebruik van lokale producten. Daarnaast valt de term ‘duurzaam toerisme’ steeds vaker en is er een verschuiving te zien van het aantrekken van meer bezoekers, naar het managen van de juiste bezoekers.

De betekenis voor Westerveld: Drenthe wordt gezien als de meest duurzame bestemming van Nederland[24]. Ruim 60% van de bezoekers vindt Drenthe een verantwoorde vakantiebestemming. Er wordt

[23] Bron: Onderzoek en cijfers Fietsplatform en Wandelnet
[24] Bron: Trends & Tourism, 2023

aandacht gegeven aan natuurbehoud en het behoud van lokale cultuur en erfgoed. Voor Westerveld liggen er kansen voor het verduurzamen van het verblijfsaanbod. Dit sluit ook aan op het programma Vitale Vakantieparken Drenthe. Belangrijk hiervoor is het realiseren van duurzamer aanbod, maar ook bewustwording onder gasten en ondernemers. Daarnaast wordt er door middel van bestemmingsontwikkeling in de Drents-Friese Grensstreek gewerkt aan het versterken van de huidige natuurkernen, inclusief de dorpen en het tussenliggende landschap, en te ontwikkelen tot een samenhangend geheel. Belangrijk onderdeel hiervan is het geleiden en verleiden van bezoekers. Dit sluit goed aan bij de ambitie van de gemeente om in te zetten op een duurzame vrijetijdssector.

Voorbeeld duurzame vrijetijdssector op Texel
Op Texel wordt al jaren ingezet op een duurzame en lokale gastvrijheidseconomie met behulp van lokale eilandinitiatieven. Texel werkt aan unieke, echte ervaringen ren producten, passend bij het karakter en uitstraling van het eiland. Dat doen ze door lokale samenwerking. Voorbeelden daarvan zijn de TESO-boot met Texelse aandeelhouders en de VVV Texel als eigentijdse toeristische hub voor toeristen, ondernemers en inwoners. Andere nieuwere initiatieven zijn: het ontwikkelen van een campagne 'boek lokaal' om bezoekers te stimuleren rechtstreeks bij de accommodaties te boeken, de @texel app, het versterken van de samenwerking in Vereniging voor Texelse Producten Promotie en de mogelijkheid om inheemse bloemen te adopteren. Door lokale initiatieven te stimuleren en ondersteunen wordt een belangrijke bijdrage geleverd aan het ontwikkelen en versterken van een robuuste lokale economie.

3.2.5 Kansen voor cultuurtoerisme en plattelandstoerisme

In relatie tot de trend waarbij mensen steeds meer op zoek zijn naar unieke ervaringen en betekenisvolle activiteiten staat de kans voor cultuurtoerisme. Elk jaar gaan honderden miljoenen mensen op zoek naar culturele ervaringen (zie 3.5.3). Ze willen bijvoorbeeld lokaal erfgoed, historische voorwerpen en authentieke levensstijlen ontdekken en beleven. In Nederland waren er in 2022 meer dan 23,5 miljoen museumbezoeken, ondanks de beperkingen door corona. Naast het bezoeken van musea en andere culturele plekken, komt er ook steeds meer aandacht voor de rol van de gemeenschap in het behoud van erfgoed. Samenwerking en betrokkenheid van mensen worden steeds belangrijker bij de ontwikkeling van erfgoed voor de toekomst.

Daarnaast blijkt uit een onderzoek van het Nederlands Bureau voor Toerisme en Congressen (NBTC) dat er potentie ligt in plattelandsvakanties. Uit dit onderzoek blijkt dat Nederlanders het plattelandsvakanties ondernemen in Drenthe of Gelderland. De redenen hiervoor zijn vooral omdat mensen opzoek zijn naar rust, ruimte en natuur. Dit sluit ook aan bij de trend die laat zien dat mensen in toenemende behoefte hebben aan 'buiten zijn' in hun vrije tijd.

Betekenis voor Westerveld: de toenemende interesse in cultuurhistorie en plattelandstoerisme bieden voor Westerveld verschillende kansen. Denk daarbij onder andere aan het verbinden van het cultuurhistorisch aanbod, het uitdragen van historische verhalen en het beleefbaar maken daarvan. Ook in combinatie met het bestaande UNESCO werelderfgoed. Er liggen kansen voor het beter koppelen van de culturele sector met recreatie en toerisme. Voor plattelandstoerisme is het ontwikkelen van aanbod passend bij de behoefte van mensen die interesse hebben om te overnachten op het platteland belangrijk. In relatie daartoe staat het beter zichtbaar maken van agro-ondernemers en meer beleving rondom agro-bedrijven. In aanvulling daarop liggen er ook kansen voor het koppelen van dagrecreatieve activiteiten aan de agrarische sector: denk aan rustpunten, kleinschalige horeca, rondleidingen, educatieve programma's et cetera. Hiermee wordt ingezet op het aanbieden van de 'boerderijbeleving'. Als deze beleving op verschillende plekken wordt ingericht kan dit met elkaar verbonden worden door bijvoorbeeld een themaroute. Dit zorgt voor het aantrekkelijker maken van het buitengebied van Westerveld.

3.2.6 Vergrijzing is van invloed op recreatie en toerisme

De Nederlandse bevolking neemt naar verwachting de komende jaren gestaag toe tot 19,6 miljoen inwoners in 2050. Naast groei verandert de bevolkingssamenstelling ook: de beroepsbevolking krimpt en er vindt vergrijzing plaats. In Drenthe neemt de beroepsbevolking tot 2050 naar verwachting met 3,5% af. De verwachte afname kan mogelijk gedempt worden door (meer) woningbouw en door toenemende (binnenlandse) migratie.

De betekenis voor Westerveld: met de vergrijzing ontstaat er een groeiende doelgroep van potentiële vakantiegangers en recreanten gedurende het hele jaar. Senioren zijn een belangrijke doelgroep, zoals blijkt uit de toename van senioren- en drie generatievakanties. Westerveld kan inspelen op deze groeiende (potentiële) doelgroep door activiteiten, faciliteiten en verblijf aan te bieden gericht op de senioren. Denk daarbij aan de toenemende vraag naar toegankelijke accommodaties en activiteiten. Voor de drie-generatie vakanties zijn verblijfsaccommodaties die voldoende ruimte bieden van belang. Voorbeelden hiervan zijn Landal GreenParks Stroombroek en Pean Buiten in Friesland. Deze vakantieparken bieden verschillende groottes accommodaties, variërend van 2 tot 16 persoons accommodaties. Daarnaast is er voor het hele gezin aanbod te vinden, zoals het huren van een sup, wellness, een zwembad of een bowlingbaan. Op Landal Stroombroek vindt je accommodaties die extra toegankelijk zijn gemaakt voor mindervaliden.

3.2.7 Uitdagingen rondom vitale vakantieparken

Rondom vakantieparken spelen verschillende uitdagingen, waaronder oneigenlijk gebruik, leegstand door tweede woningen, en het gebruik van verblijfsaccommodaties als woningen. Daarnaast zijn er veel parken die verouderd zijn, vakantieparken die achterstallig onderhoud hebben of vakantieparken die niet aansluiten bij de luxe behoefte van de huidige bezoeker. In relatie daartoe moeten en willen veel parken verduurzamen, wat extra ruimte vereist.

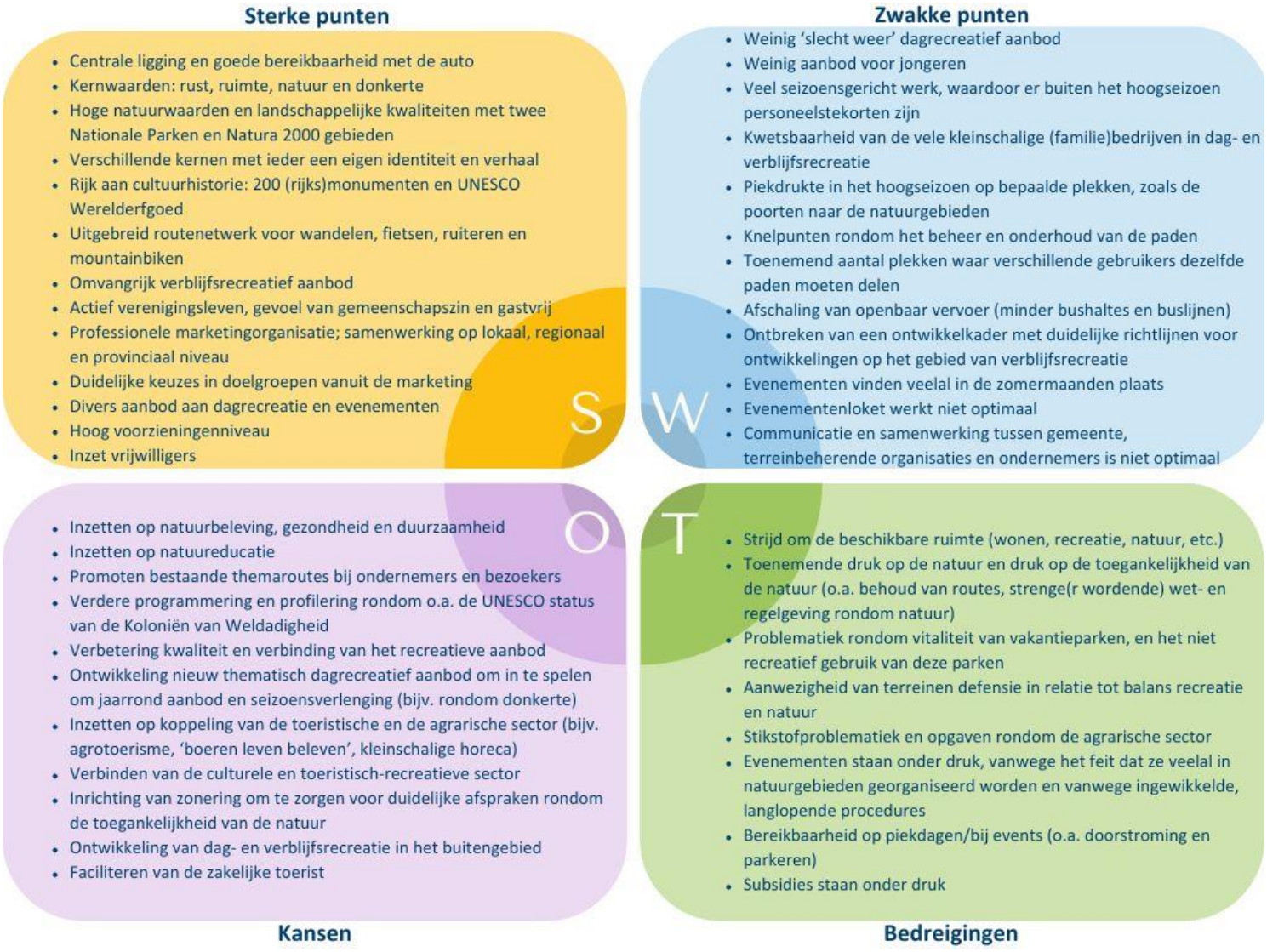
Betekenis voor Westerveld: Westerveld telt zo'n 62 vakantieparken en heeft ook te maken met bovenstaande uitdagingen rondom vakantieparken. Via het programma Vitale Vakantieparken zet Westerveld zich in op het verbeteren en verduurzamen van vakantieparken.

Figuur 27 Vakantiepark RCN De Noordster (bron: RCN De Noordster)

4 SWOT-analyse

Voor de toeristisch-recreatieve sector in gemeente Westerveld zijn de sterktes, zwaktes, kansen en bedreigingen op een rij gezet in onderstaande SWOT-analyse. Deze analyse dient daarmee als samenvatting van de huidige situatie in Westerveld.

Bijlage 1 Betrokken stakeholders

Wie?	Op welke manier?
Recreatieschap Drenthe	Groepsgesprek
Marketing Drenthe	Groepsgesprek
Gebiedspromotie Zuidwest Drenthe	Individueel gesprek
Drents Landschap	Vragenlijst
Defensie	Vragenlijst en groepsgesprek gesprek
Natuurmonumenten	Groepsgesprek
Staatsbosbeheer	Groepsgesprek
Maatschappij van Weldadigheid	Groepsgesprek
Agrarische ondernemers	Groepsgesprek
Inwoners	Online enquête

Bijlage 2 Overzicht geanalyseerde documenten

In het bureau-onderzoek zijn onderstaande documenten en onderzoeken meegenomen:

- Omgevingsvisie Westerveld
- De Museumvisie Westerveld
- Dorpsvisie Havelte
- Dashboard Impact Toerisme Drenthe
- Dashboard Impact Toerisme Westerveld
- Cultuurvisie Westerveld
- Factsheet Kerncijfers en trends overnachtingen in Drenthe, 2022, Marketing Drenthe
- Factsheet Werkgelegenheid en bestedingen in Drenthe, 2022, Marketing Drenthe
- Vitaliteit Verblijfsrecreatie Drenthe, 2017, ZKA Leisure Consultants
- Onderzoeksrapportage inwonersonderzoek Drents Panel, 2024
- Projectplan Gebiedsmarketing Zuidwest Drenthe 2024-2028
- Agenda Recreatie en Toerisme in Drenthe 2024-2028, Provincie Drenthe
- Bestemmingsontwikkeling Drents-Friese Grensstreek, 2024, Ginder
- Bezoekersonderzoek Drenthe, 2022
- Toekomstperspectief: Marketing Samenwerking 7 Koloniën van Weldadigheid, 2021
- Erfgoedvisie Westerveld 2022-2030
- Fietsnota 2024
- Jaarplan Marketing Drenthe 2024
- Kerkenvisie Westerveld
- Meerjarenplan Marketing Drenthe 2025-2028
- Toerisme in Drenthe – Westerveld, 2023, Ecorys
- Toerisme in Drenthe, 2023, Ecorys

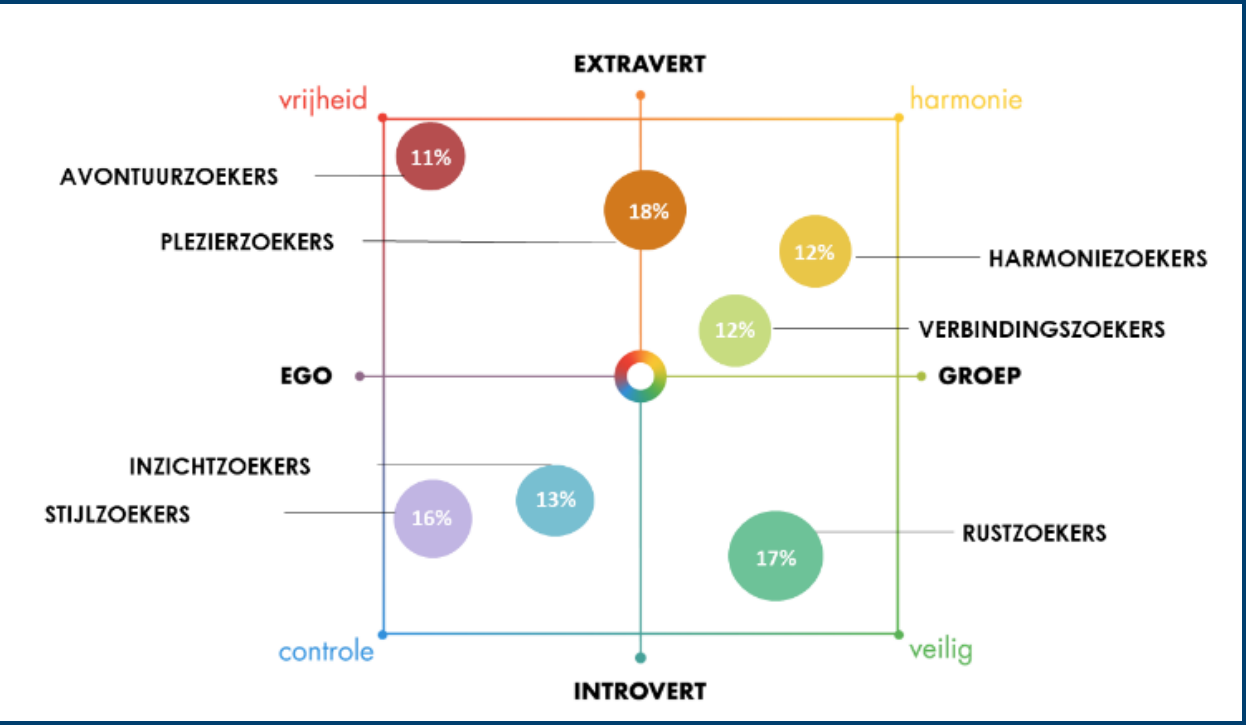
Bijlage 3 Leefstijlvinder

Vrijetijdsgedrag verklaard in leefstijlen

De leefstijlen voor recreatie & toerisme geven inzicht in de vrijetijdswensen- en behoeften van Nederlanders. Deze leefstijlen laten zien waar mensen in hun vrije tijd of op vakantie behoefte aan hebben. En wat de verschillen hierin zijn. Het ene 55+ koppel is het andere niet. De één wil namelijk rust en regelmaat, de ander juist drukte en sensatie. Leefstijlen gaan hiermee een stap verder dan de traditionele indeling van doelgroepen zoals oud, jong, gezinnen, koppels, veel te besteden, weinig te besteden enzovoort.

Vier basis leefstijlen geven inzicht in drijfveren

In de basis kent Nederland vier leefstijlen met ieder hun eigen manier van in het leven staan: creatief, harmonieus, controlerend en veilig. De leefstijlen baseren zich op het wetenschappelijke model BSR™. Dit model ontrafelt de drijfveren van mensen en wat te doen om mensen in beweging te krijgen. Van oorsprong is het model gericht op marketing (welke boodschap, welke tone of voice en via welk kanaal zijn de groepen te bereiken), maar het wordt steeds vaker ook gebruikt voor productontwikkeling (welk aanbod sluit aan op de leefstijlen).

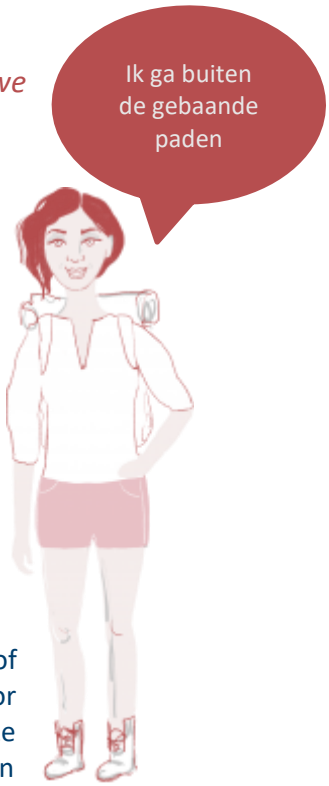
De basisleefstijlen onderscheiden zich van elkaar aan de hand van twee gedragsverklarende dimensies. De horizontale as is de sociologische as en maakt onderscheid tussen mensen die gericht zijn op de groep of omgeving (familie, vrienden, enzovoort.) of juist op de eigen persoon (ego). De verticale psychologische as maakt onderscheid tussen mensen die gemakkelijk hun emoties tonen en contact maken (extravert) en mensen die emoties eerder onderdrukken en meer op zichzelf zijn (introvert). Door deze dimensies met elkaar te kruisen, ontstaan vier kwadranten. Door te kijken naar de mate waarin iemand op de groep of ego is gericht en de mate waarin mensen meer ingetogen of meer uitgelaten zijn, kunnen we groepen selecteren die kenmerkend zijn voor vrijetijdsbesteding.

Elke groep heeft eigen voorkeuren

De figuur hieronder geeft de zeven onderscheidende doelgroepen weer. Elke groep heeft eigen voorkeuren. Meer informatie vindt u op www.leefstijlvinder.nl

Avontuurzoeker

Deze avontuurlijke en creatieve recreanten zijn voor veel in, zolang het een nieuwe ervaring is of bijdraagt aan hun zelfontwikkeling.

Avontuurlijk, creatief, vrijheid, extravert en ego

Wie zijn de Avontuurzoekers?

Deze recreanten zijn creatief, avontuurlijk, eigenwijs en geïnteresseerd in anderen. Ook omschrijven ze zichzelf als intelligent en ondernemend. Ze vinden het lekker om hun eigen gang te gaan, en vinden het dan ook niet erg om alleen te zijn. Als ze met anderen optrekken, dan zijn dat het liefst creatieve en vernieuwende denkers, of mensen die weten wat ze willen. Ze hechten veel waarde aan vrijheid, uniek zijn en genieten van het leven. 11% van de Nederlanders zijn Avontuurzoekers.

Wat betekent vrije tijd?

Fijn, vrije tijd! Tijd voor zelfontwikkeling, tijd om nieuwe dingen te beleven, tijd om creatief bezig te zijn. En ook: tijd om je leven te overdenken, tijd om je in te zetten voor een ander. Tijd om je leven te verbreden en geïnspireerd te raken. Hoe ze dat doen? Bijvoorbeeld door culturele activiteiten te ondernemen, door een cursus te volgen of vrijwilligerswerk te doen. En, niet te vergeten: lekker naar buiten. Van avontuurlijke outdoor activiteiten tot wandelen in een natuurgebied of op het strand, ze doen het allemaal. En ze doen het vaak: vergeleken met de doelgroepen gaan zij er relatief vaak een dagje op uit in Nederland. Daar willen ze ook best voor reizen: heel Nederland door of naar het buitenland is voor hen geen probleem. Avontuurzoekers trekken graag hun eigen plan en gaan liever niet met grote groepen weg. Ook hoeft voor hen niet van tevoren vast te liggen wat er precies gaat gebeuren; juist de ongeplande en last minute dingen zijn zo leuk!

Wat betekent vakantie?

Vakantie is voor deze groep echt een extensie van hun vrije tijd. Dus tijd waar je alles uit moet halen in termen van beleving en ontwikkeling. Tijd waarin je nieuwe dingen moet doen, nieuwe mensen kan leren kennen en inspiratie op kan doen. Dat mag soms best uitdagend en verrassend zijn! We zien dan ook dat deze groep vaker vakanties onderneemt met veel activiteiten. Cultureel, sportief, avontuurlijk, in de natuur of een themavakantie; vooral fijn als het anders is dan anders, en ze het gevoel hebben dat ze het ‘echte’ lokale leven ervaren. Het is dan ook niet vreemd dat ze veel rondtrekken. En waar ze gaan, zoeken ze het liefst naar bijzondere, gekke of verrassende locaties om te overnachten. Een basic camping, een hostel, (Air)BnB of andere kleinschalige accommodaties passen daar goed bij. Een camping met veel activiteiten en vermaak is juist minder populair. Voor een midweek of weekend kunnen de Avontuurzoekers zich prima vermaken in Nederland. En als het zo uitkomt, dan kan dat ook voor een langere vakantie. Maar meer dan andere groepen zien we dat de Avontuurzoekers voor de lange vakantie het liefst naar het buitenland gaan. Daar is dan toch net wat meer te ontdekken

Hoe zien de Avontuurzoekers er uit?

Avontuurzoekers zijn iets vaker vrouwen (58%), alleenstaanden (33%) en zijn hoog opgeleid (55%).

Plezierzoeker

Plezierzoekers houden van feesten en de hort op gaan met vrienden. Een dag niet gelachen, is een dag niet geleefd.

Een dag niet gelachen, is een dag niet geleefd

Plezier hebben, vrijheid, extravert, ego/groep

Wie zijn de Plezierzoekers?

Plezierzoekers zijn spontaan, vrolijk en gezellig. Ook omschrijven ze zichzelf als avontuurlijk, impulsief en eigenwijs. Waarden die ze belangrijk vinden zijn uitdaging, uniek zijn en succes in het leven. Ze hebben het liefst veel mensen om zich heen, en trekken er dan ook graag op uit met familie, vrienden en kennissen. Ze houden van leuke dingen ondernemen: voor hen staat plezier hebben in het leven op nummer één. Een dag niet gelachen, is een dag niet geleefd! 18 % van de Nederlanders is plezierzoeker.

Wat betekent vrije tijd?

Vrije tijd is voor de Plezierzoekers tijd om het hoofd leeg te maken, tijd om je te laten gaan, om geëntertaind te worden en nieuwe avonturen te beleven: leuke dingen doen! Daar hoeft geen verder doel achter te zitten, het is genoeg om gewoon vermaakt te worden. Bijvoorbeeld door naar een festival of evenement te gaan, te feesten, of een pretpark te bezoeken. Maar ook de bioscoop, een escaperoom of casino past bij deze groep. Gezelligheid en plezier zijn het meest belangrijk. Spontane plannen, met een groep op pad, op plekken waar veel gebeurt, Plezierzoekers zijn eigenlijk overal wel voor te porren. Ze trekken er dan ook relatief vaak op uit, in vergelijking met de andere doelgroepen. Lang leve de lol!

Wat betekent vakantie?

Ook op vakantie zoeken deze recreanten naar plezier. Ze gaan graag met een gezellige groep (familie of vrienden) op pad. Hoe meer zielen, hoe meer vreugd. En ook: hoe vaker hoe beter. In vergelijking met andere groepen gaan Plezierzoekers vrij vaak op vakantie, zowel in Nederland als in het buitenland. Plezierzoekers kiezen vaak voor een zon-, zee- en strandvakantie, een feestvakantie of een avontuurlijke vakantie. Zo lang het maar gezellig is, en er voor iedereen wat te doen is. Ze vinden het dan ook prettig om te verblijven op een camping met veel activiteiten en vermaak. Daarnaast kiezen ze vaak een bijzondere, gekke of verrassende plek, want Plezierzoekers houden er wel van om nieuwe dingen uit te proberen. Een hostel bijvoorbeeld. Als ze met hun partner op pad gaan, boeken ze graag een romantisch verblijf in een luxe hotel. Bijvoorbeeld als ze een leuke aanbieding vinden, want dat zien ze echt als een sport!

Hoe zien de Plezierzoekers er uit?

Plezierzoekers zijn iets vaker vrouwen (59%). Het zijn veelal jonge mensen tussen 18 en 39 jaar (68%), en veel minder vaak 50+’ers (18%). We zien ook veel huishoudens met kinderen in deze doelgroep (46%).

Harmoniezoeker

Vrije tijd is tijd voor het gezin, de familie of vrienden. Harmoniezoekers zijn pas echt blij, als iedereen in het gezelschap tevreden is.

Gezelligheid met familie en vrienden, extravert

Wie zijn de Harmoniezoekers?

Harmoniezoekers zijn hartelijke, gezellige mensen, met veel interesse in anderen. Ze omschrijven zichzelf als gemoedelijk, vrolijk en zachtaardig. In het leven hechten ze veel belang aan geborgenheid, gastvrijheid en vriendschap. Ze nemen de tijd voor het gezin, trekken er graag op uit met (of naar) familie, vrienden en kennissen, en vinden een goede relatie met buren en familie heel belangrijk. Het hoeft voor hen allemaal niet zo vreemd; doe maar normaal, dan doe je al gek genoeg. 12% van de Nederlanders zijn Harmoniezoekers.

Wat betekent vrije tijd?

Voor Harmoniezoekers staat samenzijn in hun vrije tijd centraal. Tijd met het gezin, met familie en vrienden, maar ook met de partner: hoe meer zielen, hoe meer vreugd! Eén van de favoriete bezigheden van deze groep? Winkelen! Maar ook voor meer 'actieve activiteiten' zoals zwemmen of een bezoekje aan een dierenpark of pretpark trommelen zij hun vrienden of familie graag op. Naast gezelligheid houdt de Harmoniezoeker ook van rustig aan doen. Zoals heerlijk ontspannen in de sauna. Als ze een dagje op pad gaan, is het belangrijkste dat er voor iedereen wat te doen is, en dat het gezellig is. Daarin kunnen ze ook goed genieten van de kleine dingen.

Wat betekent vakantie?

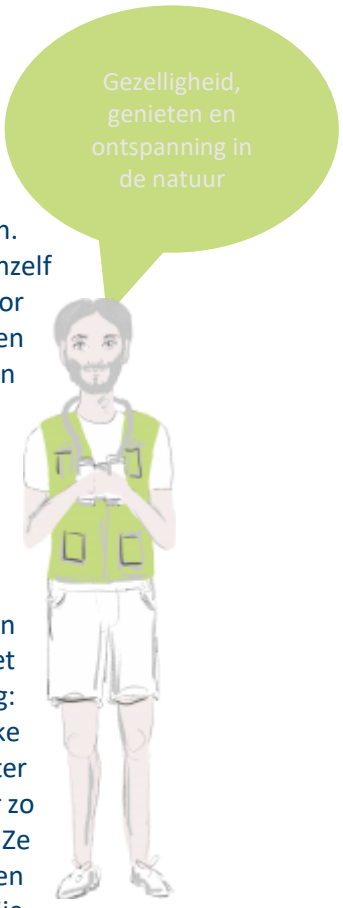
Ook bij de vakantie(plannen) van de Harmoniezoekers ligt de focus op het gezin. Vakantie is echt tijd voor het gezin, tijd om te genieten, te ontspannen en plezier te maken. Zo gaan ze relatief vaak op een vakantie met veel kinderactiviteiten, of op een familie/vriendenweekend. Dan verblijven ze graag in een huisje op een park met veel voorzieningen. Voor Harmoniezoekers is het op vakantie vooral belangrijk dat er voor iedereen wat te doen is, en dat het gezellig is. Goede praktische voorzieningen zijn dan een prettige randvoorwaarde, en een knusse sfeer is ook een pré. Wel is het belangrijk om rekening te houden met de kosten, vandaar dat deze groep graag op aanbiedingensites kijkt voor inspiratie.

Hoe zien de Harmoniezoekers er uit?

Harmoniezoekers zijn vaker vrouwen (78%), in de leeftijd 35-54 jaar (43%), in een volwassen huishouden met een hoofdkostwinner tussen de 50 en 65 jaar (28%). Ook wonen zij vaker in huishoudens met kinderen tot 12 jaar (23%). Ze zijn vaak middelbaar (48%) of laag (33%) opgeleid, en verdienen vaak onder modaal (42%) of modaal (30%).

Verbindingszoeker

Verbindingszoekers zetten zich graag in voor anderen. Daarnaast genieten ze van natuur en knusse sfeer.

Wie zijn de Verbindingszoekers?

Inzetten voor anderen, harmonie, extravert, groep

Verbindingszoekers zijn, bovenal, geïnteresseerd in anderen. Het zijn behulpzame, evenwichtige mensen die zichzelf omschrijven als 'gewoon' en hartelijk. Voor Verbindingszoekers zijn gastvrijheid, sociale verbondenheid en 'doe maar gewoon' belangrijke waarden. Ze vinden het dan ook belangrijk om een goede relatie te onderhouden met buren en familie, met harmonie en gezelligheid. Er voor elkaar zijn, dat is toch hartstikke normaal? 12% van de Nederlanders is Verbindingszoeker.

Wat betekent vrije tijd?

Vrije tijd betekent voor deze groep zeker geen verspilde tijd. Het is juist tijd die je op een hele nuttige manier kan gebruiken. Bijvoorbeeld door je in te zetten voor een ander, met vrijwilligerswerk of bij een vereniging. Ook zijn Verbindingszoekers graag in beweging: wandelen en fietsen in de natuur vinden ze heerlijk. Tot slot hebben ze ook een duidelijke culturele interesse. Zo zijn ze graag zelf creatief, maar bezoeken ze ook graag een theater of museum. Het liefst gaat de Verbindingszoeker samen op pad, want alleen is ook maar zo alleen. Vrije tijd is voor Verbindingszoekers tijd voor hun partner, familie en vrienden. Ze genieten van de kleine dingen, vinden een authentieke sfeer belangrijk en staan ook open voor verrassingen en nieuwe dingen. Gezelligheid, genieten en ontspanning. Dat is vrije tijd!

Wat betekent vakantie?

Vakantie is ontspanning, genieten en gezelligheid. Rust en stilte, en tijd voor de partner. De ontspanning en rust die ze zoeken, vinden ze vaak in de natuur. Dat kan voor hen ook prima in Nederland, zowel voor een kort verblijf of voor een langere vakantie. Verblijven doen ze dan graag op een camping met goede faciliteiten, of in een bekende hotelketen. Zolang het maar gemoedelijk, knus, kleinschalig en rustig is, met gastvrij personeel. Dan heb je ook wat meer het gevoel dat je het 'echte' lokale leven ervaart op vakantie, wat Verbindingszoekers belangrijk vinden. En willen ze een keer iets anders? Dan is de groepsreis een goed alternatief; veel doen en beleven, maar wel lekker makkelijk. En je ontmoet nog eens nieuwe mensen. Gezellig!

Hoe zien de Verbindingszoekers er uit?

Verbindingszoekers zijn iets vaker vrouwen (55%). Veruit de meeste verbindingszoekers zijn 55 jaar of ouder (68%), en de meeste huishoudens bestaan uit twee personen (49%). We zien vaker volwassen huishoudens in deze doelgroep (71%), waarbij de hoofdkostwinner 50 jaar of ouder is (63%).

Rustzoeker

Rustzoekers houden recreatie graag letterlijk en figuurlijk dicht bij huis. Ze zijn het liefst in de eigen, vertrouwde omgeving.

Ik wil tot rust komen dicht bij huis, geen gedoe

Wie zijn de Rustzoekers?

Recreatie dicht bij huis, veiligheid, introvert en in een groep

Rustzoekers vinden zichzelf hele gewone mensen. Ze omschrijven zichzelf als kalm, behulpzaam, bedachtzaam en zachtaardig. Ze houden van rust en regelmaat, en voelen zich het meest op hun gemak in hun eigen, vertrouwde omgeving. Ze vinden het fijn als ze lekker hun eigen gang kunnen gaan, en vinden het dan ook niet erg om alleen te zijn. Ze houden ervan om op hun gemak thuis te zijn, een beetje te tuineren, te klussen en tv te kijken. Doe maar gewoon, dan doe je al gek genoeg. Rustzoekers vormen 17% van het totaal.

Wat betekent vrije tijd?

Voor deze groep gaat recreëren over tot rust komen, en even geen gedoe. Voor hen hoeft het allemaal niet zo druk en moeilijk. Gewoon lekker rondom het eigen huis iets doen, een beetje tuinieren, wellicht een rondje fietsen of wandelen, dan zijn ze al gauw tevreden. Een lekker dagje voor hen kan ook een middag vissen zijn, of vrijwilligerswerk doen. Ze hoeven niet ver weg te gaan, nieuwe dingen te doen, of zich te omringen met veel andere mensen. In hun vrije tijd genieten ze juist van de rust en stilte, en van de kleine dingen in het leven.

Wat betekent vakantie?

Rustzoekers zijn niet de grootste vakantievierders. Maar als ze wel op vakantie gaan, dan is dat echt met als doel om uit te rusten en bij te komen. Dat kan ook prima thuis. Even lekker rustig aan doen, dat geeft voldoening. Als ze wel buiten de deur slapen, dan vinden ze het fijn om van tevoren zoveel mogelijk te regelen. Dan gaan ze bijvoorbeeld naar een huisje of bungalow op een park met veel voorzieningen. Of naar een bekende hotelketen. Privacy is belangrijk, en het liefst willen deze recreanten zo veel mogelijk met rust gelaten worden. Daarom slapen ze relatief graag thuis.

Hoe zien de Rustzoekers eruit?

Rustzoekers zijn iets vaker vrouw (53%), alleenstaanden (29%) en verdienen voornamelijk onder modaal (46%).

Inzichtzoeker

Inzichtzoekers willen dingen leren en ervaren, in de natuur en met culturele activiteiten.

Rustig, dingen leren en ervaren, controle, introvert en ego

Wie zijn de inzichtzoekers?
Inzichtzoekers zijn bedachtzame, serieuze en intelligente mensen. Ook omschrijven zij zichzelf als evenwichtig en zakelijk. Ze vinden het niet erg om alleen te zijn, want dan kunnen ze mooi hun eigen gang gaan. De rust en ruimte om hen heen die ze daardoor verkrijgen vinden ze fijn. Belangrijke waarden voor Inzichtzoekers zijn rationaliteit, daadkracht, privacy/rust en 'doe maar gewoon'. Maar ook vrijheid om te doen wat ze willen is erg belangrijk voor ze. Als ze niet op pad gaan naar culturele activiteiten of natuur, dan vinden ze het ook heerlijk om rustig thuis te zijn, een beetje te klussen, TV te kijken en het nieuws te volgen. Ze houden van informatie; 'meten is weten'! 13% van de Nederlanders zijn Inzichtzoekers.

Wat betekent vrije tijd?
Vrije tijd is geen tijd om stil te zitten. Het is tijd voor zelfontwikkeling, tijd die je bewust moet besteden. In deze tijd kun je doen en laten wat je zelf wilt, in vrijheid. Nuttige dingen doen, dingen leren. Daarvoor is rust en stilte ook belangrijk. Inzichtzoekers hebben zo hun vaste activiteiten, zoals museumbezoek en het bekijken van bezienswaardige gebouwen, of wandelen in een natuurgebied. Deze recreanten vermijden liever drukke plekken en gaan, als het even kan, niet met grote groepen weg. Ze trekken graag hun eigen plan. In de natuur bijvoorbeeld, want dat vinden ze prettig.

Wat betekent vakantie?
Ook op vakantie genieten Inzichtzoekers van de natuur, en trekken ze graag rond. Daarnaast besteden ze op vakantie graag tijd aan kunst en cultuur. Het liefst in een klein gezelschap, want dan kun je het beste doen waar je zelf zin in hebt. Overnachten doen ze graag op een plek waar de praktische voorzieningen goed geregeld zijn. Zoals in een bekende hotelketen, in een bed & breakfast, of stiekem toch gewoon thuis. Want daar vinden ze de privacy, rust en stilte die ze zoeken. Ze gaan minder graag naar een huisje op een park met een vaste formule, al zijn er alsnog af en toe te vinden. Net als tijdens een dagje weg, willen zij op vakantie dingen leren, en genieten van hun vrijheid.

Hoe zien Inzichtzoekers eruit?
Inzichtzoekers zijn vaker mannen (78%) en vaak 60 jaar of ouder (51%). Ze wonen vaker in een één (29%) of tweepersoonshuishoudens (47%). Inzichtzoekers zijn hoogopgeleid (64%), en verdienen meestal boven modaal (61%).

Stijlzoeker

Stijlzoekers gaan ervoor: in hun vrije tijd worden ze graag geprikkeld, en zoeken ze de uitdaging op.

Luxe, comfort, exclusiviteit, controle, introvert, ego

Wie zijn de Stijlzoekers?

Stijlzoekers zijn intelligent, zelfverzekerd en doelgericht. Ze hebben een sterk karakter, en omschrijven zichzelf ook wel als zakelijk, ondernemend en leidinggevend. Stijlzoekers zijn graag onder gelijkgestemden, die waarden als ambitie, uitdaging en daadkracht met hen delen. En die waarderen dat de Stijlzoekers zeggen waar het op staat, ook als anderen het daar misschien niet mee eens zijn. Stijlzoekers gaan ervoor in het leven: zowel in hun werk, als in hun vrije tijd worden ze graag geprikkeld, en zoeken ze de uitdaging op. Verveling is niet aan hen besteed. Liever besteden ze hun tijd aan sporten en feesten. Gáán! 16% van de Nederlanders is Stijlzoeker.

Wat betekent vrije tijd?

De actieve en strevende levensstijl van Stijlzoekers komt ook duidelijk naar voren in hun vrije tijd en vakantie. ‘Work hard, play hard’ is het adagium van deze groep. Ze staan eigenlijk overal wel voor open, zolang het ze maar op een bepaalde manier prikkelt. Ze trekken er vaak op uit, en deze dagen kunnen dan ook op veel manieren worden ingevuld. Bijvoorbeeld door zelf actief te sporten, maar een sportwedstrijd bezoeken is evengoed een alternatief. Aan de andere kant vinden Stijlzoekers het ook heerlijk om zichzelf te laten verwennen, en te genieten van exclusieve activiteiten. Minder vaak dan andere doelgroepen bezoeken ze een natuurgebied om te wandelen of fietsen. Al kan ook dat ook voor hen interessant zijn als er bijvoorbeeld een sportwedstrijd of een evenement wordt georganiseerd.

Wat betekent vakantie?

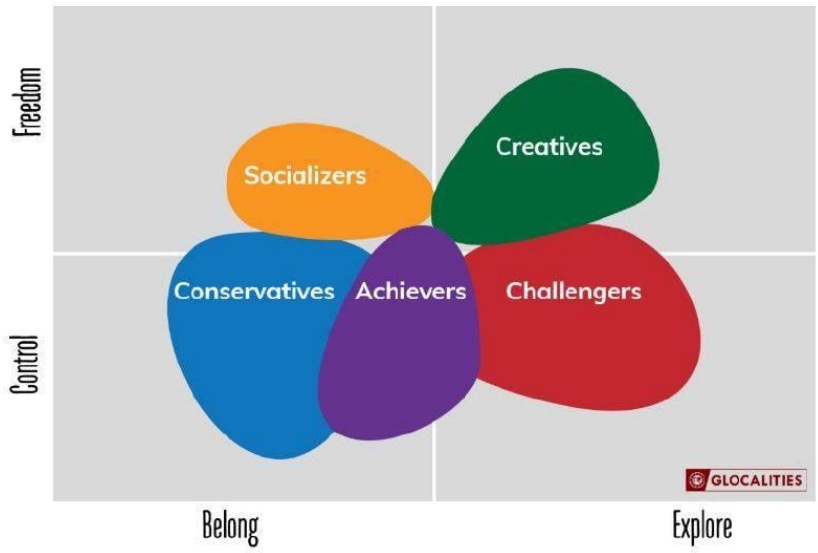
Wie hard werkt, heeft natuurlijk ook behoefte aan vakantie. Stijlzoekers trekken er dan ook vaak op uit om even een paar dagen of langer weg te zijn. Zowel in Nederland als in het buitenland. Ze houden relatief veel van zon-, zee- en strandvakanties en feestvakanties. Zo lang er maar lekker veel te doen is. Daarom is het fijn als er veel activiteiten zijn, en is het ook geen gek idee om met een grote groep op stap te gaan. Voor hen hoort verwend worden en genieten van exclusiviteit bij vakantie. Luxe en comfort is dan ook belangrijk voor deze groep. Ze vinden het ook niet erg om iets meer te betalen, als het dan écht goed is. Stijlzoekers verblijven daarom graag in een luxe hotel of in een AirBnB; dan weet je zeker dat het goed is.

Hoe zien ze Stijlzoekers er uit?

Stijlzoekers zijn relatief vaak mannen (71%) in de leeftijd van 18 t/m 34 jaar (36%). Ook wonen zij vaker in huishoudens met kind(eren) (36%). Ze zijn vaak hoogopgeleid (55%), en verdienen boven modaal (66%).

Bijlage 4 Glocalities

Het Glocalities segmentatiemodel geeft inzicht in de waarden uit het dagelijks leven, voorkeuren en consumentengedrag van inwoners uit 27 landen. Het model is gebaseerd op waarden die het gedrag en de voorkeuren van mensen bepalen. Het houdt rekening met culturele verschillen tussen landen en geeft inzicht in reismotivaties en vakantiegedrag van de verschillende doelgroep segmenten.

Door twee dimensies te combineren – de psychologische dimensie en de sociologische dimensie – ontstaan vijf doelgroepen met kenmerkende normen, waarden en levensstijlen:

- Creatives: ruimdenkende idealisten die zelfontwikkeling en cultuur heel belangrijk vinden. In hun vrije tijd willen ze graag nieuwe ervaringen opdoen vinden ze creatieve activiteiten als schilderen, yoga en meditatie interessant. Ze zijn geïnteresseerd in stedentrips en vakanties in de natuur, en doen dit ook wel in groepsverband. Ze zijn ook geïnteresseerd in gastronomie.
- Challengers: competitief ingestelden, door carrière en geld gedreven, risico-nemend en avontuurlijk. Deze groep is in vergelijking met andere groepen meer gericht op zichzelf en minder op familie en vrienden. Ze hebben vanwege de focus op hun carrière weinig vrije tijd, maar als ze op vakantie gaan dan gaan ze vaak op langere (zon)vakanties, cruises of zakenreizen waarbij ze opzoek zijn naar avontuur en het nemen van risico's.
- Achievers: ondernemende netwerkers die zich richten op het gezinsleven en gemeenschapsleven. Deze groep consumeert veel luxe producten en is geïnteresseerd in sport, zowel om zelf te beoefenen als te bekijken. Als zij naar het buitenland gaan zijn ze vooral geïnteresseerd in de natuur, gastronomie en bezienswaardigheden.
- Conservatives: familie-georiënteerden, die waarde hechten aan tradities/etiquette en houden van een georganiseerd leven.. Ze zijn snel tevreden met eenvoudige dingen en nemen geen risico's: ze gaan liever voor veilig. Ze gaan graag naar een theater of concert en houden van tuinieren. Daarnaast zijn ze geïnteresseerd in erfgoed.
- Socializers: gezelligheidszoekers die houden van entertainment, vrijheid en gezinswaarden. Voor deze groep hoeft het allemaal niet te gek, zolang het maar gezellig is (denk aan bordspelletjes, bioscoop of DIY). Ze gaan graag naar de kust met hun gezin en ondernemen van niet al te veel, maar genieten gewoon van de omgeving.

bureau buiten

economie & omgeving

Wittevrouwensingel 100
3514 AM Utrecht

+31 (0) 30 2318945
info@bureaubuiten.nl

www.bureaubuiten.nl